

VNF

2015

aviisi 5

VERENIGING NEDERLAND-FINLAND
ALANKOMAAT-SUOMI YHDISTYS

Inhoud

Van het bestuur.....	3
Oproep	4
Uitnodiging Onafhankelijkheidsfeest	5
Gevraagd	8
Herfst, winter én Noorderlicht in één maand!.....	10
Het gouden uurtje	19
World Gymnaestrada	24
Soile Holstikko - Aino Kallas.....	26
Het Lotta Svärd vrouwencorps in Finland	30
Langs de Koningsweg 7: Fiskari-Inkoo-Kirkkonummi.....	40
Terug naar Koli – deel 3	48
Column: Knippen?.....	58
Tentoonstelling Munch : Van Gogh.....	60

Colofon

Jaargang 24 (2015), nummer 5

De Vereniging Nederland-Finland werd opgericht op 27 oktober 1923. Aviisi is het officiële magazine van de vereniging en verschijnt vijf keer per jaar. Leden van de vereniging ontvangen Aviisi gratis.

Redactie

Daniël Loos
Minna Räty (Fins)
aviisi@vnf.nu

Eindverantwoording het bestuur

Vormgeving
Daniël Loos,
info@bureaucontrapunt.nl

Drukwerk

Via ASB drukwerk-begeleiding

Oplage 550

ISSN 1566-8542

Kopij

Kopij voor de volgende Aviisi kan per e-mail voor 4 januari 2016 aan de redactie gezonden worden:
aviisi@vnf.nu.

Eindverantwoording het bestuur

Vormgeving
Daniël Loos,
info@bureaucontrapunt.nl

Drukwerk

Via ASB drukwerk-begeleiding

Oplage 550

ISSN 1566-8542

Website VNF

www.vnf.nu
Ad Bats, webmaster@vnf.nu

Bestuur Vereniging Nederland-Finland

Voorzitter

Marjo Kool, voorzitter@vnf.nu

Vice-voorzitter

Tia Alahuhta , vice-voorzitter@vnf.nu

Secretaris

Mikko Lissing, secretaris@vnf.nu

Penningmeester

Marco Blankestijn, penningmeester@vnf.nu

Social media

Bjarne Timonen, socailmedia@vnf.nu

Erelid

Ambassadeur van Finland, mevr. Katri Viinikka

Ledenadministratie & secretariaat

Jacques Groenendijk, info@vnf.nu, 06-55802120

Bankrekening vereniging

NL 39 ABNA 0549 2867 05 te Den Haag

Van het bestuur

Beste Aviisi lezers,

Ruim zes jaar geleden ben ik uit Finland weggegaan. Mijn bedoeling was om vier jaar aan een universiteit in Spanje te gaan studeren en daarna terug te gaan. In plaats daarvan kwam ik nog twee jaar in Amsterdam om verder te studeren. Na de studie besloot ik om voorlopig hier te blijven. Het waren zes jaren vol avonturen en onverwachte verrassingen – ik heb nooit spijt gehad dat ik vertrok.

Als Fin in het buitenland heb ik behoefte om een band met mijn eigen taal en cultuur te houden. Toen de Vereniging Nederland-Finland op zoek was naar nieuwe bestuursleden, heb ik contact opgenomen met de secretaris Mikko Lissing. Als bestuurslid kreeg ik de kans om mee te

denken over Finse activiteiten, zoals feesten en bezoeken aan tentoonstellingen, samen met andere Finse organisaties.

Het is leuk om aan de activiteiten van de Vereniging Nederland-Finland deel te nemen, het verenigingsblad te lezen en andere mensen te ontmoeten die contact met of interesse in Finland hebben. Als vicevoorzitter doe ik mee met de besluitvorming en het reguliere organisatiewerk. Het kreeftenfeest halverwege september in Scheveningen was een succes en ik kan bijna niet wachten op het komende onafhankelijkheidsfeest in Utrecht.

Nu ik dit aan het schrijven ben, staat de laatste vergadering van het bestuur voor

Tia Alahuhta

Johtokunnalta

Hyvät Aviisi lukijat,

Muutin reilu kuusi vuotta sitten pois Suomesta. Tarkoitukseni oli opiskella neljä vuotta espanjalaisessa yliopistossa ja muuttua takaisin.

Sen sijaan päätin jatkaa opiskelujani Amsterdamissa kaksi vuotta sitten, minkä jälkeen päätin jäädä tänne vähän pidemäksi aikaa. Näihin kuuteen vuoteen on mahtunut seikkailuja ja odottamattomia käänitteitä – en ole kuitenkaan katunut, että lähdin matkaan, pääinvastoin.

Ulkosuomalaisena olen kokenut tarvetta ylläpitää sitä omaan kieleen ja kulttuuriin. Kun Alankomaat-Suomi Yhdistys alkoi etsiä tämän vuoden helmikuussa uusia

johtokunnan jäseniä otin yhteystä yhdystyksemme sihteeriin, Mikko Linssingiin. Minulle avautui mahdollisuus olla mukana kehittämässä ja järjestämässä suomalaisia tapahtumia, kuten juhlia ja näyttelykäynnejä yhteistyössä muiden suomalaisorganisaatioiden kanssa.

On mukava käydä Alankomaat-Suomi Yhdistyksen järjestämässä tapahtumissa, lukea sen jäsenlehteä ja tavata muita ihmisiä, joilla on yhteys tai mielenkiintoa Suomea kohtaan. Varapuheenjohtajana olen ollut mukana yhdistyksen kokousten päättöisten ja perustehtävien toteuttamisessa. Rapujuhlat syyskuun puolessa välissä Haagin Scheveningenin rannalla

ons en de genoemde onafhankelijkheidsviering op 6 december.

Ik wens jullie namens de Vereniging Nederland-Finland een fijne herfst!

*Tia Alaluhta
Vertaling: Minna Räty*

4

olivat menestys ja odotan innolla tulevaa itsenäisyyspäiväjuhlaa Utrechtissa.

Tätä kirjoittaessa edessä on vielä vuoden viimeinen johtokunnan kokous ja yllämittu Suomen itsenäisyyspäiväjuhla joulukuu 6. päivä.

Toivotan Alankomaat-Suomi Yhdistyksen puolesta mahtavaa syksyn jatkoä!

Tia Alaluhta

Oproep: vertalen?

Aan Aviisi werkt een team van vertalers mee dat het mogelijk maakt dat Aviisi tweetalig wordt uitgegeven, wat eigenlijk wel heel bijzonder is en zeer wordt gewaardeerd.

Zou jij het ook leuk vinden om af en toe met de vertalingen van Aviisi te helpen?

Wij zoeken met name mensen die van het Fins naar het Nederlands kunnen vertalen.

Heb je interesse, neem dan contact op met de redactie van Aviisi.

Minna Räty
Daniël Loos
aviisi@vnf.nu

Oproep 2: Finse activiteit?

Weet je een Finse activiteit die de leden van VNF zal interesseren?

Of misschien organiseer je zelf wel een interessante lezing, concert of tentoonstelling?

Meld het de redactie van Aviisi.

Minna Räty
Daniël Loos
aviisi@vnf.nu

Uitnodiging

U bent van harte uitgenodigd voor de viering van de **98ste Onafhankelijkheidsdag van Finland**
zondag 6 december 2015
16.00-19.00 uur
in Mereveld te Utrecht.

Op het programma staan een muzikale performance en smakelijke hapjes en drankjes. U heeft de gelegenheid om te netwerken met nieuwe kennissen en om uw oude vrienden te ontmoeten.

De kosten voor leden (en partners) van de deelnemende organisaties bedragen € 22,50 / p.p. (niet-leden 34,00 / p.p.)
Meld u zo snel mogelijk per e-mail aan, in ieder geval bij 1 december 2015.
Per email info@vnf.nu, voor vragen mail of bel (06-5580 2120).

Na uw registratie ontvangt u een bevestiging en informatie over de betalingsprocedure.

Wij hopen u te zien op 6 december in Mereveld, Utrecht!

*Vereniging Nederland-Finland
Finnish-Dutch Trade Guild
Ambassadeur van Finland
Zeemanskerk Rotterdam*

Van harte welkom!

5

Kutsu

Kutsumme sinut mukaan juhlistamaan **Suomen 98. Itsenäisyyspäivää Itse-näisyyspäivän vastaanotolle sunnuntaina 6. Joulukuuta 2015, klo 16:00-19:00, Mereveldin salissa, Utrecht.**

Tilaisuuden ohjelmassa on elävä musiikkiesitys, herkullisia pieniä makupaloja ja juomaa. Sinulla on mahdollisuus verkoitua uusien tuttavuuksien kanssa ja tavata vanhoja ystäviä.

Jäsen hinta partnerin kera 22,50 EUR/hlö
Ei-Jäsen hinta 34,00 EUR/hlö
Ilmoittautumiset vastaanotetaan mahdollisimman pian kuitenkin viimeistään 1.12. mennessä emailitse info@vnf.nu tai puhelimitse 06-5580 2120.

Ilmoittautumisen jälkeen sinulle lähetetään vahvistus ja maksutiedot.

Toivottavasti tapaamme 6.12.
Mereveldissä!

*Alankomaat-Hollanti Yhdys
Suomi-Hollanti kauppakilta
Suomen Suurlähetystö
Rotterdam Merimieskirkko*

Syämellisesti Tervetuloa!

Agenda

Datum, tijd	Evenement Tapahtuma	Locatie, adres
19/5-2015 - 17/1 2016	Tentoonsteling <i>When I Give, I Give Myself</i> , o.a. Pilvi Takala	Van Gogh museum, Amsterdam www.vangoghmuseum.nl
12/9 - 6/12	Tentoonsteling <i>Time Flies</i> , foto's van Esko Männikkö www.huismarseille.nl	Huis Marseille, Amsterdam, Museum voor Fotografie
22/11-2015 16.45-18.45	Sibelius 150 Trio (Tuomas Lehto, vc; Siljamari Heikinheimo, v; Roope Gröndahl, pf); Sibelius, o.a. Pianotrio 'Loviisa'; Vier lyrische stukken, Danses Champetres, Malinconia	Museum Geelvinck Hinlopen Huis, Keizersgracht 633, Amsterdam www.geelvinck.nl
18-29 november	Finse documentaires in het International Documentary Festival Amsterdam: <i>For Kibera!</i> (Kati Juurus), <i>Atomien paluu</i> (Return of the Atom) (Mika Taanila, Jussi Eerola), <i>Pölkylä pää</i> (Log Head) (Maarit Suomi-Väänänen)	diverse bioscopen in Amsterdam www.idfa.nl
19-22 november 27-29 november	Finse Kersmarkt http://finsekermarkt.nl/informatie/	Finse Huis, 's-Gravendijkwal 64, Rotterdam
4/11 2015 21:00- 22:15	Pekka Kuusisto, viool en Simon Crawford-Phillips - piano Pärt, Bach, Glass en Tüür	Concertgebouw Amsterdam, Kleine Zaal
6/12/2015 16:00-19:00	Fins Onafhankelijkheidsfeest Suomen itsenäisyyspäivän juhla	Boerderij Mereveld Mereveldseweg 9, Utrecht
za 12 december 11:00-18:00 zo 13 december 13:00-18:00.	Scandinavische kerstmarkt: Denense, Noorse en Finse producten in de Muiderkerk, Amsterdam-Oost https://scandinavischekerstmarkten.wordpress.com/	Muiderkerk Linnaeusstraat 37, 1093 EG Amsterdam
7/1 2016 20:15- 22:00	Concertlezing: professor Erik Scherder over muziek en ons brein Violist Pekka Kuusisto speelt, zingt, danst, ontspant en experimenteert in werken van o.a. J.S. Bach, Paganini en Widmann, aangevuld met traditionele Finse dansen	Concertgebouw Amsterdam, Kleine Zaal
30/1 2016	Jukka Tiensuu - Teoton, Rachmaninov, Borodin Wu Wei - sheng, Radio Filharmonisch Orkest o.l.v. Edo de Waart	Concertgebouw Amsterdam, Grote Zaal

Voor meer informatie kunt u de websites bezoeken van de locaties of via een e-mail naar info@vnf.nu.

Opgeven voor deelname aan de activiteiten van de VNF via info@vnf.nu.

Lisätietoa tapahtumapaikkojen kotisivulta tai tiedustelemalla sähköpostitse osoitteesta info@vnf.nu.

Alankomaat-Suomi Yhdistyksen tapahtumiin ilmoittautumiset sähköpostiosoitteeseen info@vnf.nu.

Foto's van Esko Männikkö in Huis Marseille.

Professor Erik Scherder en violist Pekka Kuusisto in het Concertgebouw (foto NPO/Tanja Ahola).

De Finse en Scandinavische kerstmarkten komen er weer aan.

Foto's van Esko Männikkö in Huis Marseille.

Agenda

Per 1 januari a.s zoeken wij een nieuw

secretarieel medewerker (vrouw of man)

voor onze vereniging!

De secretarieel medewerker is het aanspreekpunt van de vereniging, zowel voor de leden als voor andere contacten.

Dit houdt in:

- Het beantwoorden en afhandelen (eventueel doorsturen) van post en e-mails die bij de vereniging binnen komen.
- Zorg dragen voor de telefonische bereikbaarheid van de vereniging en eventueel terugbellen.

Overige activiteiten:

- Actueel houden van het ledenbestand via eventuele mutaties en die maandelijks doorsturen naar de bestuursleden.
- Notuleren, uitwerken en versturen (na akkoord secretaris) van de notulen van de vijf bestuursvergaderingen per jaar.

8

De geschikte kandidaat kan:

- Voor deze werkzaamheden gemiddeld circa zeven uurtjes per week vrijmaken
- Omgaan met een computer
- Is in het bezit van een auto om de bestuursvergaderingen buiten de woonplaats bij te wonen.
- Beheert zowel de Nederlandse als de Finse taal; één taal goed, en de andere taal redelijk.

De secretaresse ontvangt een jaarlijkse netto vergoeding van 700 euro voor het uitvoeren van deze taken. Eventueel gemaakte onkosten zoals porti, enveloppen, reiskosten voor bestuursvergaderingen en kosten van de verenigingstelefoon worden apart vergoed door de vereniging.

Dus: als je interesse hebt in de Vereniging Nederland-Finland en je betrokken voelt om samen met Finnen en Nederlanders (en hun gezinnen) en andere Finnofielen actief en geïnteresseerd deel te nemen aan onze vereniging en als secretarieel medewerker op te treden, reageer dan op deze oproep!!

Voor meer informatie kun je contact opnemen met onze voorzitter Marjo Kool (voorzitter@vnf.nu) of de huidige secretarieel medewerker Jacques Groenendijk (0475-321630 / info@vnf.nu).

Op onze website www.vnf.nu kan je meer informatie over onze vereniging vinden.

Vuoden 2016 alusta lähtien etsimme

uutta sihteeriä (miestä tai naista) mukaan

yhdistyksemme toimintaan!

Sihteeri on yhdistyksemme kontaktihenkilö.

Tähän sisältyy:

- Yhdistykselle tulevan kirje- ja sähköpostin käsitteily.
- Yhdistykselle tuleville puheluihin vastaaminen ja yhdistyksen nimissä soittaminen

Muut toimet:

- Jäsenlistan ylläpito ja kuukausittain päivitetyn jäsenlistan lähetäminen johtokunnan jäsenille.
- Yhdistyksen viiden johtokunnankokouksen kokouspöytäkirjan laatinen ja johtokunnan jäsenille lähetäminen sen jälkeen kun puheenjohtaja on ne hyväksynyt.

9

Sopivalta kandidaatin odotamme:

- Valmiutta toimia yhdistyksen hyväksi n 7 tuntia viikossa.
- Tietojenkäsittelytaitoa
- Mahdollisuutta saapua autolla eri kokouspaikoille
- Suomen- ja hollanninkielien taitoa, yhtä erinomaisesti, toista välittävästi

Sihteeri saa vuosittain 700 euroon nettopalkan työpanoksestaan. Postituskulut, kirjekuoret, matkakorvaukset johtokunnan kokouksiin sekä yhdistykseen liittyvät puhelinkulut korvataan erikseen.

Siias: jos aktiivinen toiminta Alankomaat-Suomi Yhdistyksessä kiinnostaa sinua ja haluat olla kontaktissa sen jäsenten ja heidän perheidsä ja muiden suomenmielisten kanssa, vastaanhan tähän ilmoitukseen.

Lisätietoa puheenjohtajaltamme Marjo Koolilta sähköpostitse osoitteesta voorzitter@vnf.nu tai nykyiseltä yhdistyksemme sihteeriltä Jacques Groenendijkiltä numerosta 0475-321630 tai sähköpostitse osoitteesta info@vnf.nu.

Lisätietoa myös kotisivultamme osoitteesta www.vnf.nu.

Herfst, winter én Noorderlicht in één maand!

Zaterdag 4 oktober scheepen wij in Travemünde in aan boord van de comfortabele 'Finnlady' van de rederij Finnlines. Anderhalve dag later liepen Joke en ik in Helsinki over de Baltische haringmarkt.

Joke en Ype Dijkstra Tijdens dit zo ongeveer 20e bezoek aan Finland was het ons doel om in Helsinki en omgeving nog, op de valreep, de prachtige Finse herfstkleuren te kunnen zien. Maar daarmee was ons wensenpakket nog niet compleet; wij hoopten om (wat meer in het Noorden) het begin van de winter te kunnen ervaren. Hélemaal tevreden zouden wij weer naar Oosterwolde terugkeren wanneer we (in Lapland) ook nog het Noorderlicht hadden kunnen aanschouwen. En..... het is al lemaal gelukt!

Tijdens ons verblijf van een week in Masaala, veertig kilometer ten westen van Helsinki, genoten wij volop van de Finse Ruska. Maar niet alleen daarvan. Het is altijd een feest om in Helsinki te zijn. Het openbaar vervoer zorgde voor ál onze 'transportbewegingen'. Een compliment voor het openbaar vervoersbedrijf van de hoofdstad is meer dan op z'n plaats! Onze zoektocht naar een cultureel evenement leidde niet alleen tot het bijwonen van een fantastisch concert van de (merendeels) Russische klezmergroep Dobranotch in het theater Kannelmäki net buiten het centrum van de stad maar leverde ook de spontane uitnodiging van de aardige mevrouw achter de balie in het stadhuis van Helsinki op om daar een avondconcert

van volwassen leerlingen van de Volkshogeschool bij te wonen! Wat gastvrij! Hoe spontaan! En hoe mooi!

Onvergetelijk waren de herfstkleuren die wij al wandelend door en langs Oud Helsinki en Herttoniemi bewonderden. Ons bezoek aan ARABIA zou beslist niet compleet zijn geweest zonder de kunstwerken in het aanpalende (nieuwe) Tapio Wirkkala parkje te zien!

Wij kozen er voor om het geplande verblijf in Kuhmo via de uiterste zuidostrand van het land te bereiken. Wij namen daar twee dagen de tijd voor; wij overnachtten eerst in Lappeenranta, en daarna in Ilomantsi. Die eerste dag brengt ons ook even in de oude vestingstad Hamina. Alle kenmerken die bij de verdedigingswerken horen zijn nog volop aanwezig. Het oude gemeentehuis midden in het oude centrum heeft, evenals de vroegere burgemeesterswoning, onze interesse. Maar ook hier, net als later die dag in Lappeenranta

Herfstkleuren in Oud Helsinki. | Syksyn väriä Vanhassa Helsingissä.

'spatten' de gouden herfstkleuren ons tegemoet! Vroegere bezoeken aan Lappeenranta maakte dat ons verblijf hier, in deze oude vestingstad, het feest der herkenning was! De route naar Ilomantsi, de volgende dag, voerde ons langs de 'Via Karelia': één groot schouwspel van herfstkleuren! Ons verblijf in B&B 'Ans-

Syksy, talvi ja revontulet kuukauden aikana

Lauantaina 4. lokakuuta astuimme Travemündessä Finnlines'in mukavaan 'Finnlady'-laivaan. Puolitoista päivää myöhemmin kävelimme, sekä Joke että minä, Helsingissä Itämeren silakkamarkkinoilla.

Tämän ehkä kahdennenkymmenen Suomenmatkamme tarkoituksena oli nähdä syksyn upea väriesto Helsingissä ja sen ympäristössä. Mutta toivepaketimme ei kuitenkaan vielä ollut täydellinen; toivomme voivamme (hieman pohjoisempaan) kokea alkavan talven. Täysin tyytyväisinä palaisimme Oosterwoldeen, jos vielä saisimme ihailla Lapissa revontulia.... sekä onnistui!

Viikon mittaisen Masaalassa, Helsingistä 40 km länteen, oleskelumme aikana nauhimme täysin rinnoin Suomen ruskasta.

Mutta ei ainoastaan siitä. Helsingin matka on aina juhlaa. Yleiset kulkuneuvot huolenhivat kaikista 'liikkumistarpeistämme'. Suurkiitos pääkaupungin julkisille kulkuneuvoille on tässä paikallaan. Löytöretkemme kulttuuritapahtumiin ei meitä vienyt ainoastaan fantastiiseen venäläisen Kletzmeryhteen, Dobranotchin konserttiin hieman keskustan ulkopuolella sijaitsevassa Kannelmäen teatterissa, vaan eräs miellyttävä rouva Kaupungintalon kassalla kutsui meidät Työväenopiston aikuisoppilaiden iltakonserttiin. Niin vieraanvaraista! Voi kuinka spontaania! Ja niin kaunista!

Syksyn värit olivat unohtumattoman kauniita kävellessämme ihaillen Vanhassa

Helsingissä sekä Herttoniemessä. Arabiasa käyntimme ei mitenkään olisi ollut täydellinen ilman Tapio Wirkkala-puistossa sijaitsevien taide-esineiden katselua.

Valitsimme äärimmäisen kaakkosrannikkoreitin saapuaksemme suunniteltuun paikkaan Kuhmossa. Varasimme matkaan kaksi päivää; yöyimme ensin Lappeenrannassa, sitten Ilomantsissa. Ensimmäisen päivän aikana olimme myös käyneet vanhassa linnoituskaupungissa Haminassa. Kaikki puolustukseen kuuluvat merkit olivat vielä olemassa. Kiinnostuksemme kohdistui kaupungin vanhassa keskustassa olevaan kaupungintaloon, sekä vanhaan pormestariruinseen.

Mutta tällä, kuten myöhemmin Lappeenrannassakin, räiskivät kultaiset syysvärit. Aikaisempien Lappeenrannan käyntiemme takia oleskelumme tässä vanhassa linnoituskaupungissa oli uu-

Via Karelia op weg van Lappeenranta naar Ilomantsi. | Via Karelian kautta matkalla Lappeenrannasta Ilomantsiin.

delleen tutustumisen juhlaa... Seuraavan päivän reitti Ilomantsiin meni pitkin Via Kareliaa, se yhtä ja samaa syysvärien ihailla. Bed and Breakfast 'Ansilassa' oleskelu juuri ja juuri Ilomantsin ulkopuolella ei ollut ainoastaan loistava, vaan myös todella yllättävä. Emäntämme ei kerto-

Werk van Tapio Wirkkala in museum EMMA in Espoo. | Tapio Wirkkalan töitä Espoon EMMA-museossa.

sila', nét buiten Ilomantsi was niet alleen uitstekend, maar zeker heel verrassend! Onze gastvrouw vertelde niet alleen dat het boerenbedrijf al 10 generaties in de familie is; ze waarschuwde ons ook dat wij de hond de komende nacht ongetwijfeld konden horen blaffen! Zo werden de buren, waarvan er tenminste een zestal in

Kunstwerk in het Tapio Wikkala park, nabij de oud ARABIA fabrieken. | TaidettaTapio Wirkkala -puistossa, vanhan ARABIA-tehtaan lähetyvillä.

nut ainoastaan sitä, että maalaistalo oli jo kymmenettä sukupolvea samassa suvussa, vaan hän varoitti meitä myös siitä,

de omgeving rondzwierven, lynnen en wolven op afstand van de boerderij en de dieren gehouden. En of de hond geblaft heeft 's nachts! Het lieve dier dat ons aan het begin van de avond nog trouw had begeleid op onze avondwandeling, heeft (wij konden dat tijdens ons nachtelijk toiletbezoek duidelijk horen) bijna aan één stuk door geblaft! Na de volgende dag nog even een blik in en om de mooie Profeetta Elian Kirkko in Ilomantsi te hebben geworpen gingen wij de volgende dag langs de meest oostelijke weg op weg naar Kuhmo. Nadat wij iets noordelijker de geschiedenis van de winteroorlog bij het oorlogsmonument van Korentovaara weer wat scherper op het netvlies hadden gekregen konden wij de verleiding niet weerstaan (het was plm. drie graden boven nul) om bij Haapajokikoski bij een schuil/overnachtingshut een vuurtje te maken en daar ons broodje te eten. Prachtig! Het was ook op dat deel van onze rou-

että me seuraavana yönä epäröimättä kuulisimme koiran haukkuvan. Siten pysivät karhut, joita kuljeskeli lähistöllä ainakin kuusi, ilvekset ja sudet etäälä maalaistalosta ja sen elämistä.

Ja koira haukkui todella yöllä! Tuo kiltti eläin, joka meitä seuras iittävällä. (kuulumme öisellä vessamatkallamme) haukkui melkein lakkaamatta.

Seuraavan päivänä lyhyt käyti vielä profeetta Eliaksen kirkossa Ilomantsissa. Sen jälkeen jatkoiimme matkaamme äärimäisen itäistä reittiä Kuhmoon. Saatuumme hieman pohjoisempaan Korentovaarassa sijaitsevan Talvisodan muistomerkin kohdalla taas talvisodan historiaa verkkokalvollemme, emme voineet vastustaa kiusausta (oli n. plus kolme astetta) Haapajokikoskella autiotuvassa sytyttää tuli ja nauttia eväsvoileipämme. Loistavaa! Juuri tällä reitin kohdalla tutustuimme ensilumeen.

te dat wij voor het eerst met de winterse sneeuw konden kennismaken.

Dat zouden we later, eenmaal aangekomen in ons verblijf voor een week, Wanha Pirtti in de buurtschap Pykälä ten noorden van Kuhmo, sterker en vaker ervaren. De volgende dag vroeg het zes graden. In Nederland zou Radio 1 bol staan van de weer- en verkeerswaarschuwingen. Begrijpelijkkerwijs niet in Finland! "Het stelt allemaal nog niks voor" vertelden de Finnen waar wij mee spraken. Ook een aantal dagen later toen het 12 graden vroeg en het sneeuwdek zo'n 15 centimeter was werden de schouders in een "dat is nu een keer zo!" opgehaald. Het was ook wat wij wilden beleven. De beginnende winter. Wandelen in het besneeuwde landschap, zien hoe de zon ondergaat bij Lentuankoski en weten dat de gekleurde herfstbladeren nu onder de sneeuw liggen.... Wij genoten méér dan met volle teugen! Dat gold eigenlijk ook het bezoek

Myöhemmin saavuttuimme viikon kesävällä oleskelulle Wanhassa Pirtissä, Pykälän kylässä Kuhmosta pohjoiseen, kohtaamme lumen vielä enenevässä määrin ja useammin. Seuraavana päivänä on plus kuusi stetta. Hollannissa Radio 1 varoittaisi yhtenään säästä ja liikenteestä. Ymmärrettävästi ei Suomessa. "Tämä ei ole vielä mitään", sanoivat tapaamamme suomalaiset. Vielä muutamaa päivää myöhemminkin, kun pakkasta oli 12 astetta, ja lumipeite oli 15 sentimetrin paksuinen, kohautettiin olkapäitä ja sanottin "Se on nyt vain näin". Tämän halusimme juuri konkua. Alkavan talven. Kävelyretki lumissa maisemassa, katsella auringon laskua Lentuankoskella ja tietää kirjavien syyslehtien nyt makaavan lumen alla.

Nautimme ennenmän kuin täysin siemauksin. Samoin käydessämme Metsä-luontokeskuksessa Kuhmossa, missä erittäin ystävälinnen toimihenkilö avasi meille

De Baltische haringmarkt in de haven van Helsinki. | Itämeren silakkamarkkinat Helsingin satamassa.

aan het Metsä natuurcentrum bij Kuhmo, waar een uiterst vriendelijke medewerker om half elf de nog gesloten deur voor ons opende! Ook in het Kalevala-cultuurcentrum 'Juminkeko' waren wij de enige gasten; dáár viel ons een privé-explicatie langs de prachtige tentoongestelde kunstwerken ten deel.

puoli yksitoista vielä suljetut ovet. Myös Kalevala-kulttuurikeskuksessa 'Juminkeossa' olimme ainoat kävijät. Siellä saimme yksityisselostuksen hienoista näytteillä olevista töistä.

Wanhan Pirtin kuluneen kesän marjasatoa ei oltu poimittu. Kun olimme varovaisesti kokeilleet marjojen syömistä, poimimme vadillisen jäätyneitä marjoja. Kylläkin jäisin sormin, mutta hetkeä myöhemmin meillä oli herkullinen marjajälkiruoka. Niin ei kuitenkaan ollut (hieman jäätyneiden) mustikoiden kohdalla, joita pistelimme poskeemme päivää myöhemmin Kämärän metsäpolku kulkisamme. Ne olivat aika käyneitä eivätkä enää herkullisia. Sen, että maailma Kuhmosta pohjoiseen tänä vuodenaihana talven tullessa on ihmemaailma, huomasimme myös sinä päivänä, jolloin lähdimme seuraavaan paikkaamme Rovaniemelle. Pakkasta hieman

Herfstkleuren nöt voor Ilomantsi. | Syksyn värijää aivan Ilomantsin lähettyvillä.

De bessen bij Wanha Pirtti waren de afgelopen zomer niet geoogst; nadat wij de eetbaarheid voorzichtig hebben vastgesteld plukten wij een schaaltje bevoren bessen! Weliswaar bijna bevroren vingers en handen maar even later, toebereid, een heerlijke compote als toetje! Dat was zeker niet het geval bij de (enigszins bevro-

Sneeuwlandschap in de buurtschap Pykälä ten noorden van Kuhmo. | Lumimaisema Pykälän kyläyhteisössä Kuhmosta pohjoiseen.

pohjoisempana oli kuusitoista astetta. Lumi peite teki maisemasta maalauskellisen, me ajoimme hitaasti pohjoiseen. Suolaa

(ren) bosbessen, die wij een dag later toen wij de Kämärän metsä polku wandelden, plukten en in onze mond staken. Die waren sterk gegist en niet lekker meer.

Dat de wereld daar ten noorden van Kuhmo in dit jaargetijde met een beginnende winter een wonderlijke wereld is, ontdekten wij ook op de dag dat wij op weg gingen naar ons volgende verblijf in Rovaniemi. Het vroor, iets noordelijker, 16 graden; het sneeuwdek gaf het landschap een schilderachtig uiterlijk, wij reden in een matig gangetje over de besneeuwde weg naar het Noorden. Er wordt geen zout gestrooid. De wegen worden hooguit met grof zand of fijne gravel bestrooid, of althans op die plekken waar dat het meest nodig is zoals op de weghellingen. Ook nu namen wij de tijd; onderweg naar Rovaniemi sliepen wij, nadat wij nog eens naar de kerk en de bijzondere vrijstaande toren van Puolanka hadden gekeken, voor één nacht in

ei siroteltu. Teille sirotellaan ainoastaan hiekkaa tai hienoa soraa, tai oikeastaan, vain missä se on tarpeellista, kuten nouksujen kohdalla.

Nytkin varasimme aikaa. Matkalla Rovaniemelle nukuumme yhden yön Bed and Breakfast 'Nokipannussa' Pudasjärvellä, kun ensin olimme nähteen kirkon ja erikoisen tornin Puolangalla. 'Nokipannu' osoittautui entiseksi peruskoulurakennukseksi, joka oli suljettu oppilaiden puutteen johdosta. Kekseliäs yrityjäpariskunta aloitti siellä Bed and Breakfast-majotusalvelun, luullaksemme tämä palvelutahoinen pariskunta pärjää.

Tällä tiellä kohtasimme seuraavana päivänä porolaumoja, jotka ihanasti nauttivat lumiaukeamasta metsän reunassa.

Rovaniemellä luimme Voigt-travelin asentamassa app'issä tabletistamme, että sääolosuhteet olivat revontulien näkemi-

B&B 'Nokipannu' bij Pudasjarvi. Nokipannu bleek een vroegere basisschool te zijn die vanwege een tekort aan leerlingen zijn deuren had moeten sluiten. Een inventief ondernemersstel begon er de B&B; wij denken dat deze vriendelijke servicebereide mensen het zullen redden.

Het was op deze route dat wij de volgende dag voor het eerst deze vakantie weer kennis konden maken met kuddes rendieren die heerlijk genoten in een besneeuwde weide aan de rand van het bos.

In Rovaniemi signaleerde het app'je, dat wij via Voigt travel op ons tablet hadden geïnstalleerd, al dat de weersomstandigheden voor het daadwerkelijk zien van het Noorderlicht optimaal waren. Dus spoedden wij ons in het bijna middernachtelijk uur naar de Ounasjoki. En inderdaad, eerst op het parkeerdek van de bij het Arktikum behorende parkeergarage en later daadwerkelijk aan de waterkant, zagen wij, eerst vagelijk, en later veel beter het

Noorderlicht in al zijn glorie! Een belevenis om nooit meer te vergeten!

Jammer genoeg was het concert in het bij het museum Korundi behorende theater, dat wij graag hadden willen bijwonen, uitverkocht. Maar daar stond twee dagen later een middag-koffieconcert in het restaurant van Korundi tegenover. Ons hernieuwde bezoek aan Rovaniemi was overigens weer een bijzondere ervaring. Zo was er nog een late avond dat wij het Noorderlicht konden zien; natuurlijk bezochten wij museum Aktikum waar wij een prachtige (tijdelijke) tentoonstelling over het leven en werken van de Samen, verbeeld door middel van magnifieke foto's, bekeken. Zo ook het zeer grote en nieuwe 'Pilke', bezoekerscentrum van het Finse Staatsbosbeheer Metsä. De bijna overdadige informatie daar vertelt en maakt op wel zeer educatieve wijze de betekenis van hout (nog steeds) voor Finland en wat je er allemaal mee kunt doen, duidelijk. Mooi, maar

Noorderlicht boven de Ounasjoki in Rovaniemi. (Wij waren niet bij machte een scherpere foto te maken. Daarvoor was het Noorderlicht te zwak. De beste afdruk kregen wij door onze eigen waarneming....!). | Revontulet Ounasjoen yllä, Rovaniemellä (Emme kyenneet ottamaan selkeämpää kuvaa. Siihen ovat/olivat revontulet liian hämärät. Paras näkymä tehtii omin silmin.)

seen suotuisat. Siis kiiruhdimme melkein keskiyöllä Ounasjoelle. Ja toisaankin, ensin Arktikumin parkkitalon katolla ja myöhemmin veden äärellä näimme en-

sin hämäristä, sitten paljon selkeämmin revontulet kaikessa loistossaan. Elämys, joka ei unohdu koskaan... Valitettavasti oli Korundimuseon teat-

véél! Natuurlijk wandelden wij in en bij de hoofdstad van Fins Lapland. Het rondje om de Ounaskoski werd luid kwetterend opgefleurd door honderden pestvogels! Onze wandeling rondom de Tarsanlampi aan de noordzijde van de stad kreeg weer een heel ander karakter toen wij vaststelden dat het ijs dat het meer bedekte niet alleen een steen kon dragen maar ook onszelf! De overzichtstentoonstelling die wij, wéér een dag later, in Korundi bekeken was naast, alleen ‘maar’ mooie kunst en kunstobjecten, vooral ook indrukwekkend door het kunstwerk waarin de ark van Noach werd verbeeld met aan één zijde de Bijbel, aan de andere kant de Koran; de dieren bewogen vanuit de beide heilige geschriften naar elkaar toe om vredzaam samen te leven. Prachtig!

Een week in ons fijne tijdelijke huis aan de Kotitie is heel snel voorbij! Jammer; wij zijn erg op het sfeertje in Rovaniemi gesteld.

Sneeuwlandschap 80 kilometer ten noorden van Kuhmo. | Lumimaisema Kuhmosta 80 km pohjoiseen.

Museum Korundi Rovaniemi. De kunstenaar verbeeldt de ark van Noach met aan deze zijde de Bijbel een de andere zijde de Koran; de dieren zoeken elkaar op en leven in vrede. | Kurundi-museo Rovaniemellä. Taiteilija on kuvaanut Noovan arkin, jonka toisella puolella on Raamatuu ja toisella Koraani. Eläimet kohtaavat toisensa ja elävät sovinnossa.

Thuis in Oosterwolde hadden wij al bedacht dat het fijn zou zijn op de terugweg naar de haven Vuosaari bij Helsinki, Lahti voor een driedags bezoek aan te doen. Het was onze wens een concert van het Lahti symfonieorkest in het SibeliusTalo bij te wonen. Dát is één groot feest geworden! Een prachtig concert door een symfonieorkest met een grote reputatie. Maar ook de schouwburg die de SibeliusTalo feitelijk is, is een bezoek méér dan waard! Het grootste houten gebouw van Europa, mét een glazen schil, gebouwd tegen de overblijfselen van een vroegere houtfabriek aan; een bijzondere belevening! De schouwburgzaal zelf, 1250 zitplaatsen, tot de laatste plaats toe bezet, kent een meer dan voortreffelijke akoestiek! Wij hebben ons enthousiasme voor de SibeliusTalo niet kunnen onderdrukken door er de volgende dag een wandeling, over de Kartano heuvel, naar toe te maken. Dán begrijp je waarom mensen architecten

rissa pidettävä konsertti loppuunmyyty. Olisimme mielihämme menneet sinne. Mutta parisen päivää myöhemmin Korundi vastapäätä olevassa ravintolassa pidettiin iltapäivä-kahvikonsertti. Uusiutunut Rovaniemen vierailumme oli muuten erikoinen kokemus. Näimme vielä kerran myöhäisenä iltana revontulet. Tietysti kävimme Arktika- museossa. Siellä katsoimme loistavaa (väliaikaista) Saami-näytelyä, jossa mahtavin valokuvin esiteltiin Saamien töitä ja elämää. Niin myös hyvin laaja ja uusi ‘Pilke’-vierailukeskus, joka kuuluu Suomen valtion metsäkeskukselle. Melkeinpä ylenpalttinen informaatio kerroo ja selittää edukatiivisesti puun merkitykestä (vieläkin) Suomelle, sekä kaikesta mitä sillä ja siitä tehdään. Hienoa, mutta paljon!

Luonnollisesti kävelimme Suomen Lapin pääkaupungissa ja ympäristössä. Ounaskosken ympäristöä sävytti satojen tilhien

Sibelius Talo in Lahti op de avond dat het Lahti symfonieorkest een concert geeft. | ibeliustalo Lahdessa Lahden Sinfoniaorkesterin konserttiltana.

viserrys. Kaupungin pohjoispuolella Tarsanlammen ympärikävely sai toisenlaisen sävyn huomattuamme, että järven jää ei kantanut ainoastaan kiveä vaan myös meidät. Päivää myöhemmin näimme Korundi-museossa yleiskatsauksen, joka ei koskenut ainoastaan kaunista taidetta eikä esineitä, vaan jossa oli myös hyvin vaikeuttava taideteos Noovan arkeineen Raamatuu yhdellä ja Koraani toisella puolella; eläimet liikkuivat kummastakin pyhästä kirjasta rauhallisesti toisiaan kohti eläkkeen rauhassa keskenään. Loistavaa! Viikko hienossa väliaikaisessa talossamme Kotitiellä oli hyvin nopeasti ohi. Vahinko; me pidämme Rovaniemen ilmapiiristä.

Kotona Oosterwoldessa olimme jo miettineet, kuinka hienoa olisi paluumatkalla Vuosaaren satamaan Helsingin lähellä viipyä kolmisen päivää Lahdessa. Toiveem-

Sibelius talo; het rode bakstenen gebouw is een overblijfsel van de vroegere houtfabriek. | Sibeliustalo; punainen tiilirakennus on entisen puutehtaan jäännös.

óók kunstenaars noemen. En terecht! Wij besloten ons bezoek aan Lahti, na de beziektiging van het laatst door Alvar Aalto ontworpen gebouw, de Riistokirkko, met een bezoek aan het lichtorgel van de stad. Eén november was de laatste dag dat het

me oli myös käydä Lahden Sinfoniaorkesterin konsertissa Sibeliustalossa. Siitä tuli suuri juhlahetki. Upea maineikkaan sinfoniaorkesterin konsertti. Mutta Sibeliustalon yhteydessä oleva teatteri on myös käynnin arvoinen. Se on Euroopan suurin puurakennus lasikupuineen, rakennettu entisen puutehtaan raunioille; käynti oli erikoinen elämäys. Teatterisalissa on 1250 tuolia ja erinomainen akustiikka. Emme Sibeliustalon aiheuttaman innostuksen johdosta voineet olla tekemättä kävelystrekeä Kartano-kukkulalle. Nyt käsittämme miksi arkkitehtejä nimitetään taiteilijoiksi. Se pitää paikkansa! Päätimme Lahdessa käyntimme ensin katsastamassa Alvar Aallon suunnittelemän Ristikirkon ja sen jälkeen kaupungin valourut. Marraskuun ensimmäisenä päivänä urut soittivat viimeisen kerran musiikkia ja valoa. Sen jälkeen kävelimme hyvin tyytyväisinä valaistujen lennätintornien ohi hotelliimme.

lichtorgel, met licht én muziek, zou spelen. Na afloop wandelden wij zeer tevreden langs de verlichte zendertorens van Lahti naar onze hotelkamer.

De volgende dag aanvaarden wij met de 'Finnstar' onze terugreis, over de Oostzee naar Travemünde. Twee dagen later bemerkten wij in Oosterwolde dat het geen herfst meer was; de winter was nog héél ver weg, om over het Noorderlicht maar niet te spreken. Wij hadden weer een geweldige Finland ervaring!

Joke en Ype Dijkstra

Seuraavan päivänä aloitimme paluumatkatte 'Finnstarilla' Itämeren yli Travemündeen. Kaksi päivää myöhemmin totesimme Oosterwoldessa, ettei syksyä enää ollut; talvi oli vielä jossain hyvin kauana revontulista puhumattakaan. Meillä oli taas valtavan hieno Suomikokemus.

Joke ja Ype Dijkstra
Käännös: Eeva Krieg-Tuovinen

Het gouden uurtje

Ik zat naast een grove Finse man aan de bar. Hij had een zwarte overal aan vol met vlekken. Hij hing over de bar heen en hield de toog vast alsof het ding er vandoor zou kunnen gaan, zo te zien had de man een zware dag achter de rug.

Voor zijn neus stond op de bar een glazen emmer met handvatten, echte mannen noemen dit een bierst.

Mijn vrouw was in de naastgelegen supermarkt aan het overleggen met de eigenaar over de aanvoer van wat extra grond rond ons huisje. De eigenaar zat in zaken, hij deed met zijn familie niet alleen de supermarkt, maar alles wat los en vast zat kon je bij hem regelen. Achter de supermarkt lag een enorm terrein vol met bouwspullen, tussen de wc-potten en saunaakachels kon je ook zo maar een boot

of een complete steiger kopen. Zijn broer deed de benzinepomp en het vlees, soms beiden tegelijk, oma zat achter de kassa en zijn vrouw stond achter de bar.

De kinderen liepen te sjouwen met hout en gereedschap, zo te zien deed niemand iets met tegenzin.

Hij heeft ons enorm geholpen met de opbouw van onze blokhut, hij heeft heel wat geregd. Aan al die regelingen waren onderhandelingen gekoppeld. Ik had het afgeleerd om daar bij te zijn, de vertalingen die nodig waren, deden geen goed aan de prijzen waarover gesproken werd. Voor dat mijn vrouw in gesprek ging, spraken we een onder- en bovengrens af en dan ging zij de strijd aan, ervaring leerde dat dit de beste manier was. In Nederland is het precies andersom.

Willem
Mulder

Kultainen hetki

Istuin ison miehenkörilään vieressä baarissa. Hänellä oli yllään läiskäiset mustat haalarit. Hän roikkui baarin yllä pitäen tiskiä kiinni ikäänuin se olisi lähtemässä karkkuun, nähtävästi tyypillä oli ollut raskas päävä. Hänen nenänsä alla baaritiskillä oli kaksikahvainen lasisanko, jota oikeat miehet kutsuvat pikkuolueksi.

Vaimoni oli viereisessä marketissa neuvottelasmaassa omistajan kanssa mökkimme ympärille tarvittavasta maasta. Omistaja oli liikemies, hän ei huolehtinut perheensä kanssa yksistään marketista, vaan hänen kanssaan voi hieroa kauppa kaikesta mahdollisesta ja mahdottomasta myytävästä. Marketin takana oli valtava alue täynnä kaikenlaista rakennustarviketta, vessanpytyjen ja saunankiukaitten välis-

sä saattoi olla vaikka vene tai kokonainen laituri. Hänen veljensä huolehti bensiiniin ja lihan myynnistä, joskus molemmista yhtä aikaa, mummo istui kassassa ja hänen vaimonsa baaritiskin takana. Lapset kantoivat puita ja työkaluja, nähtävästi ei kenellekään työ ollut vastenmielistä.

Hän on ollut meille suureksi avuksi mökkime rakennuksessa, hän on järjestellyt monia asioita. Kaikki järjestelyt alkoivat neuvotteluilla. Kokemuksen opettamana en ollut läsnä neuvotteluissa; tarvittavat käänökset eivät olleet hyväksi kyseessä oleville hinnoille. Sovin vaimoni kanssa ennen hintaneuvottelua ylä- ja alarajan, tämäkin kokemuksesta viisastuneena. Hollannissa asiat selvitetään päävastaisessa järjestyksessä.

Vieressäni istuva mies murahi jotakin ja minä murahdin takaisin, hetkeä myöhemmin oli minunkin edessäni litra olutta. Sanoin näistä 'kippis' ja otin ryypyn. Mies alkoi kertomaan tarinaansa väillä ottaen tihään tahtiin ison ryypyn olutta. Minä jään jo alussa alakynteen juonnissa; en ehtinyt tyhjentää lasia edes puolilleen kun viereen ilmestyi täysi kolpakko. Kokemuksesta olen oppinut ettet ikipäivinä yritykään juoda samaan tahtiin kuin suomalainen. Tiedät jo etukäteen että häviät jo alkaessa ja seuraavana päivänä saat nauttia pitkään kauhean Kankkuseun vierailusta.

Suomalaisella naapurillani oli siis vähemmän vaivaa pysyä tahdissa mukana. Hän röyhäili äänekäästi ja jatkoi kertomustaani. Hän puhui matalalla, monotonisella äänellä, hänen juonteisilla kasvoillaan ei näkynyt häivääkään tunteita. Huomasin että hänen litran lasinsa oli taas tyhjentynyt, tilasin hänelle uuden ja aloitin itse

De man naast mij bromde wat en ik bromde terug, even later stond er een liter bier voor mijn neus. Ik zei netjes 'kippis' en nam een teug. De man begon zijn verhaal waarbij hij met regelmaat een grote slok bier nam. Ik legde het af met het innemen want terwijl de liter bier nog niet gehalveerd was, werd er een volle naast gezet. Ervaring heeft mij geleerd dat je nooit, maar dan ook nooit, moet proberen een Fin bij te houden met het innemen van drank. Dat is bij voorbaat een verloren strijd, je moet altijd voortijdig afhaken en het resultaat is een houten kop de volgende dag.

Mijn buurman de Fin had er dus minder moeite mee. Hij boerde luid en vertelde verder. Zijn spraak was laag en monotoon, op zijn verweerde gezicht lag geen enkele spoor van emotie. Omdat ik zag dat zijn liter alweer verdwenen was bestelde ik voor hem een nieuwe liter bier en begon zelf voorzichtig aan mijn tweede. Mijn

varovasti juomaan toista litraani. Vaimoni ymmärtäisi sen varmasti ja ajaisi takaisin, en usein langennut tällaisiin puuhuihin. Miehen tarinan aikana murahdin silloin tällöin, tarkoituksenani oli antaa hänen käsitää että kuuntelin hänen kertomustaan vaikka en ymmärtänyt mitään. Vuosien varrella olin oppinut asiaankuuluvat replikit. Murahtelin oppineesti *Niin, Joo. Kyllä, Niin on.* Ne äänit kuuluvat oleellisesti hyväin suomalaiseen keskusteluun.

Neljännestunnin kuluttua monotoninen ääni vieressäni loppui ja mies katsoi minuun pään. Hän kysyi jotain, en ymmärtänyt ja kohautin olkapäitäni. "Etkö ymmärrä?" hän kysyi. "Hän vastasi sarjalla suomenkielisiä kirosoanoja jotka minäkin ymmärsin (kiitos langolleni) ja nauru levissi hänen kasvoilleen. "Kauankohan minä tässä kerron tarinaani etkä sinä ymmärrä sanaakaan, tosi hauskaa", sanoi hän kehnohkolla englanninkielellä.

vrouw zou het begrijpen en terugrijden, ik deed dit niet zo vaak.

Tijdens het verhaal van de man naast mij bromde ik af en toe om te laten horen dat ik hem volgde, dat ik hem niet begreep bromde ik er niet bij.

Die geluiden had ik in de loop van de jaren geleerd. Ik bromde volleerd, *Niin, Joo, Kyllä, Niin on.* Het zijn geluiden die bij een goed Fins gesprek horen.

Na een kwartier stopte het monotone geluid naast mij en keek de man opzij. Hij vroeg iets, ik begreep het niet en haalde mijn schouders op.

"Etkö ymmärrä?" vroeg hij.

"Ei", zei ik plechtig, ik begreep dat hij vroeg of ik hem verstand, "ik hoorde je wel, maar verstand er geen bal van", zei ik in het Engels achteraan.

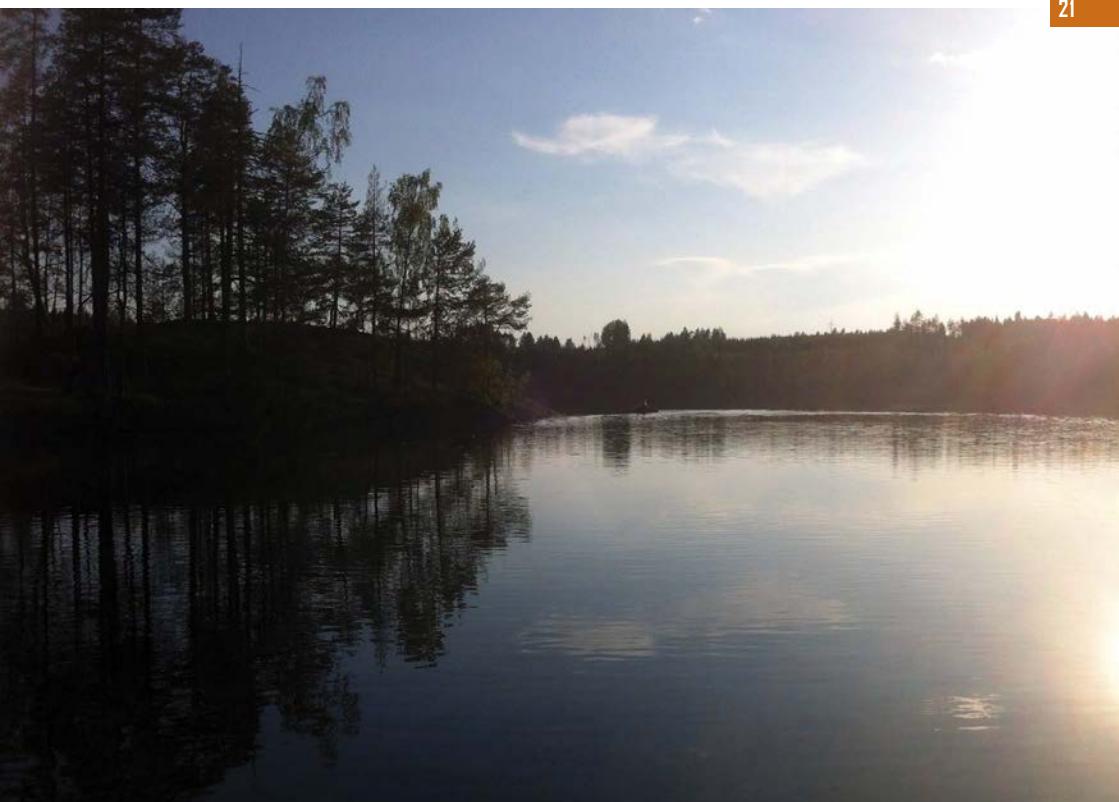
Ik volgde een serie Finse vloeken die ik ook verstand (bedankt zwager) en een lach trok over zijn gezicht. "Zit ik hier een verhaal te vertellen en jij verstaat er geen

hout van, lekker dan", zei hij in blokvormig Engels.

'Waar ging het over?' vroeg ik en gaf de vrouw achter de bar een wenk om af te rekenen. Ik wilde niet het risico lopen nog zo'n emmer bier te moeten wegwerken.

'Het weer man, het weer, het Finse klimaat, het ging over het weer. We hebben het beste weer van de hele wereld.' Hij gaf me daarbij niet de indruk het in het Engels te willen overdoen en verdiepte zich weer in de inhoud van zijn glas. Ik bedankte hem en liep de bar uit.

Het weer is een dankbaar onderwerp om stiltes te overbruggen en barrières te slechten. In Nederland is het voldoende om te zeggen dat ik regelmatig naar Finland ga. Dan komen de vragen snel, want Finland is nog steeds voor veel mensen een onbekend gebied. "Is het daar niet heel koud, heb je daar niet veel sneeuw, is daar niet heel snel donker?"

Mijn reactie is dan, soms wel soms niet, het heeft te maken in de periode wanneer je gaat, net zoals elk land in de wereld. Het klimaat in Finland kan lichter, warmer en droger zijn dan in Nederland, maar het is er soms ook best koud. De periode wanneer je er bent bepaalt dat. Het grote verschil is dat het weer nooit zo venijnig is als in Nederland. De wind in ons (ook)

"Mistä sinä puhuit?" kysyin mieheltä ja viittasin baaria hoitavalle naiselle että halusin maksaa. En halunnut enää kolmatta sangollista olutta. "Ilmoista minä kerroin, jätikä, Suomen ilmostasta. Meillä on maailman parhaat ilmat. Hän antoi minun ymmärtää ettei hän halunnut kertoa tari-naansa englanniksi ja keskittyi taas lasinsa sisältöön. Kiitin häntä ja lähdin baarista. Päivän sää on kiitollinen puheenaihe kun keskustelu väillä hiljenee ja jos ylipäänsä haluat aloittaa keskustelun tuntemattoman kanssa. Hollannissa riittää kun sanon käyväni säännöllisesti Suomessa. "Eikö siellä ole kamalan kylmä, eikö siellä ole paljon lunta, eikö siellä ole jo kamalan var-hain pimeä?"

Vastaukseni on: joskus kyllä ja joskus ei, riippuu siitä mihin vuodenaikaan sinne matkustat, aivan niinkuin kaikissa muis-sa maissa maailmassa. Suomessa voi olla valoisampaa tai sää lämpimämpää ja kui-

koude Nederland waait soms dwars door je heen en heeft een gevoelstemperatuur die ook soms diep beneden nul ligt. Ik zit vaak in Finland op de veranda van ons blokhutje in T-shirt bij 14 graden te genieten, in Nederland doe ik dan net mijn winterjas uit. Ik heb met familie bij -20 pannenkoeken staan bakken bij de BBQ, dat zie ik me in Nederland niet doen. Ik bedoel maar, oordeel zelf, maar doe dat pas als je er zelf geweest bent.

Waar ik meest van hou in het Finse weer is wat wij noemen het gouden uurtje. Dat uurtje ligt aan het begin van de avond. Wat voor een weer het die dag ook ge-weest is, tussen zeven en acht komt de wereld in dit stukje van Finland langzaam tot stilstand. De wind gaat liggen en langzaam trekt er een stilstedeken over ons heen. De zon breekt door boven het meer, het wolkendek breekt en het water gaat glinsteren in de avondzon. Het wordt

vempaa kuin Hollannissa, mutta on siellä joskus kylmäkin. Suurin ero Hollannin sää-hän verrattuna on se että Suomen ilmasto ei milloinkaan tunnu niin kylmältä. (Myös) kylmässä Hollannissa tuntuu joskus että tuuli puhaltaa kroppasi läpi ja tunneläm-pötila on reilusti nollan alapuolella. Istuin usein mökkimme verannalla t-paidassani nauttien 14 asteen lämpötilasta, Hollan-nissa otan samoissa lukemissa talvitakin päältäni. Olen paistanut sukulaisteni kanssa grilliterian pääteeksi lettuja -20 asteessa, en varmasti tee samaa Hollan-nissa. Saatte toisaan sanoa mielipiteenne asiasta, mutta vasta kun olette itse olleet maassa.

Eniten Suomen säässä minua kiehtoo vuorokaudenaika jota kutsumme kultai-seksi hetkeksi. Oli sää päivän aikan ollut mikä tahansa, seitsemän ja kahdeksan välillä illalla tämä seutu hiljenee hitaasti

doodstil, de vogels zwijgen, zelfs de bomen bewegen niet meer. Het water vlakt af naar een gladde spiegel waarin enkel de zon glinstert. De gevoelstemperatuur vliegt omhoog en de stilte slaat toe. In het begin keken we ongelovig en ademloos om ons heen, wat gebeurt er? We zijn er nu aan gewend en verslaafd, als we er zijn zitten we op de veranda en genieten van het uitzicht en de stilte om ons heen. Als je uit het hectische Nederland komt moet je eerst leren om naar stilte te kunnen luisteren, als je het dan uiteindelijk hoort voel je de natuur, net zoals de Finnen dat zo goed kunnen.

Op dit plekje staat de wereld stil tijdens het gouden uurtje. Ik ben ze gaan verzamelen deze momenten, ik heb ze in mijn gedachten staan voor moeilijker tijden. Als ik in Nederland ben terwijl de wind de vouwen uit mijn broek waait en het kippenvel zich op mijn armen vastzet, denk ik hieraan.

ihanaan rauhaan. Ilma on tyyni ja hiljisuuden peitto laskeutuu hitaasti päälemme. Ilta-aurinko ilmestyy järven ylle, pilvet häipyvät ja vesi kimaltelee laskevan auringon loisteessa. Kaikkialla on hiljais-ta, linnut ovat vaiti, puiden oksatkaan eivät enää liikahtele. Veden pinta tyynyttä tasaiseksi peiliski jolla vain auringon säteet kimaltavat. Lämpötila tuntuu len-tävä ylöspäin ja hiljaisuus kattaa maan. Kun koimme tämän ensimmäistä kertaa katselimme hämmentyneinä ja henkeäm-me pidätellen ympärilleemme ihmetellen mitä tapahtui. Nyt olemme tottuneet ja orjaantuneet tähän ilmiöön ja nautimme verannalla maisemasta ja hiljaisuudesta ympärilämme. Kun tulet hektisestä Hol-lannista täytyy ensiksi oppia kuuntelemaan hiljaisuutta. Kun vihdoin sen kuulet tunnet myös luonnon kosketuksen, aivan niinkuin suomalaiset sen niin hyvin tun-tevat.

Als u dus in Nederland bij weer en wind tussen zeven en acht iemand in korte broek met een domme grijns op zijn gezicht ziet staan, dan ben ik dat.

Ik denk dan weer aan het weer in Finland, ik wil weer, ik wil weer terug, ik wil het weer van Finland terug. Ik mis mijn gou-den uurtje... alweer.

Willem Mulder

World Gymnaestrada

In de week van 12 t/m 18 juli vond in Helsinki de 15^e 'World Gymnaestrada' plaats. Dit wereldwijde sportevenement dat iedere vier jaar plaatsvindt is het meest prestigieuze voor turn- en gymnastiekverenigingen om na jaren van voorbereiding met hun kunsten hun land te vertegenwoordigen. De in totaal 21000 deelnemers varieerden van zeer jong tot van middelbare leeftijd en bestonden uit mannen en vrouwen.

Eduard van Vught

Het kon niemand ontgaan zijn dat de straten van de hoofdstad de hele week bont gekleurd waren met grote groepen uit 55 landen die ieder t-shirts droegen in eenzelfde kleur met de naam van hun land achterop. Opvallend waren de enorme aantallen deelnemers uit Zwitserland en Duitsland, beschouwd als de landen van oorsprong van deze tak van sport.

Iedere dag van de week waren er op zeven locaties in de stad waarvan twee openbaar aansluitend voorstellingen per landengroep met een eigen thema die bestonden uit meerdere oefeningen op de grond of op toestellen. Gebruikte attributen waren ballen, doeken, lampions, matten, hoepels, capes en nog veel meer. De stijlen varieerden van klassiek tot modern tot free style evenals de muzikale begeleiding. Queen en The Beatles klonken meerdere malen uit de speakers, maar ook Night-

wish en klassiek werden gedraaid. Kort samengevat was het programma als volgt:

Zondag 12^e: Openingsceremonie met de presentaties van deelnemende landen in het Olympisch Stadion

Maandag 13^e: National Evening met als een van de hoogtepunten oefeningen aan in een achthoek geplaatste rekstokken in de IJshallen.

Dinsdag 14^e: National Afternoon in de Amfihal, Large Group event in de Sonerahal en National Evening - Nordic Countries met als hoogtepunt een live optreden van solovioliste Mervi Myllyoja en bariton Markus Nieminen als muzikale begeleiding in de IJshallen. Na afloop had ik een meet & greet met Mervi (artiestennaam Merilyn) voor wie dit een mooi voorbeeld van haar freelance werkzaamheden was.

Woensdag 15^e: National Afternoon in de Amfihal en speciale Large Group event in de Sonerahal met een opvallend kleurige voorstelling van de Engelsen op Britse hits.

Donderdag 16^e: National Afternoon in de Amfihal, Large Group event in de Sonerahal en National Evening in de IJshallen.

Vrijdag 17^e: National Afternoon in de Amfihal, Large Group event in de Sonerahal, National Evening in de IJshallen en twee Gala's in de IJshallen.

Zaterdag 18^e: Afsluiting in het Olympisch Stadion.

Daarnaast waren er op alle dagen behalve de eerste en laatste stads- en groepsvoorstellingen in de expo en convention centre 'messukeskus'. De gehele week waren er een podium met live optredens en een markt op het plein voor het Olympisch stadion.

De World Gymnaestrada werd dit jaar voor het eerst in Finland gehouden. De Nederlandse edities waren in 1953 in Rotterdam en in 1991 in Amsterdam.

Eduard van Vught

Foto: Martin van Wijk, CIOS Arnhem

lissa, Large Group-tapahtuma Sonerahallissa ja National Evening jäähallissa.

Perjantai 17.7.: National Afternoon Amfihallissa, Large Group-tapahtuma Sonerahallissa, National Evening jäähallissa ja kaksi muuta gaalaa jäähallissa.

Lauantai 18.7. Pääösjuhlaisuudet Olympia Stadionilla.

Näiden lisäksi pidettiin joka päivä - paitsi ensimmäisenä ja viimeisenä päivänä - kaupunki- ja ryhmäesityksiä messukeskuksessa. Esiintymislavalla pidettiin koko viikko elävän musiikin esityksiä ja Olympia Stadionilla toria.

World Gymnaestrada pidettiin tänä vuonna ensimmäistä kertaa Suomessa. Hollannissa ne pidettiin vuonna 1953 Rotterdamissa ja vuonna 1991 Amsterdamissa.

Eduard van Vught

Valokuvat: Martin van Wijk, CIOS Arnhem
Käännös: Minna Räty

Viikon jokaisena päivänä pidettiin seitsemässä eri paikassa esityksiä eri maista omine teemoineen joko permannolla tai laitteilla. Esityksissä käytettiin palloja, liinoja, lyhyitä, mattoja, renkaita, viittoja ja paljon muita. Tyylit vaihtelivat klassisesta moderniin tai vapaaseen tyiliin samoin kuin musiikki.

Queenin ja Beatlesin musiikkia kuului kaiuttimista useampaankin kertaan, mutta myös Nightwishiä ja klassista musiikkia

Tapahtuma ei voinut jäädä huomaamatta keneltäkään koska kaupungilla näki värikäissä T-paidoissa kulkevia urheilijoita, joiden selkäpuolesta kävi ilmi heidän kohimaansa. Osanottaja oli 55 eri maasta. Etenkin Sveitsi ja Saksa pistivät silmään suurella osallistujamäärällään johtuen varmaankin siitä, että tämän urheilumuodon alkuperä on näissä maissa.

Soile Holstikko - Aino Kallas

Chef-kok Soile Holstikko verzamelde een uitgebreide collectie over het werk van schrijfster Aino Kallas (1878-1956).

Chef-kok Soile Holstikko (geb. 1943) heeft ca. 500 werken van en over de Finse schrijfster Aino Kallas verzameld. Het grootste gedeelte ervan is te bezichtigen in de bibliotheek in de Rikhardinkatu in Helsinki. Toch heeft zij Aino Kallas nooit ontmoet. Zij heeft als chef en kok gewerkt in verschillende restaurants in Helsinki zoals in 'het oude' König en in de Ambassadeur van het hotel Inter-Continental. Jarenlang heeft Soile Holstikko over een intellectuele hobby gedroomd, maar in de 50er jaren was dat in haar familie in Vaasa niet mogelijk. Ondanks haar verlan-

gen naar intellectueel werk werd zij een goede kok en begeleidster van de stagiaires in de restaurants. Vooral de pedagogische kant van het werk boeide haar. Eind 70er jaren kwam Holstikko per toeval in aanraking met de autobiografische werken van Aino Kallas. "Ik werd meteen gecharmeerd door haar boeken en begon steeds meer van haar werk te lezen en ook te verzamelen." Zo had ze haar gedroomde intellectuele hobby gevonden. De van oorsprong Finse schrijfster Aino Kallas had door haar huwelijk met diplomaat Oskar Kallas de Estse nationaliteit gekregen. Uit de traditionele Estse verhalen komen dan ook haar meest markante werken voort. Later, toen haar echtgenoot als ambassadeur van Estland in Groot-Bri-

tannië (van 1922 tot 1934) werkte, begon zij ook autobiografische werken te schrijven. (Frappant is dat Oskar Kallas met als domicilie Londen ambassadeur van Estland ook in Nederland was, waarschijnlijk ook in dezelfde periode.)

In de loop der jaren begon Soile Holstikko behalve boeken, ook krantenknipsels, posters, foto's en schilderijen over Aino Kallas te verzamelen. Ook het verzamelen van de vertaalde boeken is met behulp van vrienden en internet gelukt. Wat nog ontbreekt, zijn twee in het Nederlands vertaalde boeken, een in het Hongaars en een in het Duits.

Helsingin Sanomat 22.10.2014

Oproep

Mijn achternicht Silja Vuorikuru, de voorzitter van Aino Kallas Vereniging, heeft met mij contact opgenomen over het volgende: zij wil graag de twee in het Ne-

hemmin, kun puoliso Oskar toimi Viron lähettiläänä Britanniassa (1922-1934), Kallas alkoi kirjoittaa myös omaelämäkerrallisia teoksia. (Mainittakoon, että Oskar Kallas oli samaan aikaan Viron lähettiläänä myös Alankomaissa, mutta Kallakset asuivat kuitenkin Lontoossa.)

"Luin ensimmäiseksi muistelmateoksen *Kanssavaeltaja ja ohikulkijoita* ja ihastuin. Pari vuotta myöhemmin luin lisää, ja siitä keräilyyn alkoji", Holstikko kertoo. Kaivattu henkinen harrastus oli löytynyt. Holstikko kuvailee keräilyän elämäänsä "johtavaksi tahoksi ja onnelliseksi seikkailuksi". Sen tulos on luultavasti maailman laajin Kallas-kokoelma, josta suuri osa on nähtävillä Helsingissä Rikhardinkadun kirjastossa lokakuun (2014) loppuun asti.

Mutta vaikka kyse oli seikkailusta, Holstikko oli alusta asti systemaattinen. "Kahdeksan vuoden aikana kokosin rungon eli kaikki ensipainokset, noin 45 teosta. Kier-

Aino Kallas

sin Suomen ja Tukholman divareita – 1980-luvulla niitä oli vielä paljon enemmän." Sittemmässä tuli tyhjä olo. Mitä seuraavaksi?

"Aloin koota teosten kaikkia painoksia, samoin Kallakseen liittyviä lehtileikkeitä, teatteri- ja oopperaesitteitä, julisteita, kortteja, valokuvia ja tauluja." Oma osansa kokoelmanmassa on teoksilla, jotka kirjailija on itse signeerannut. Huonokuntoisten kirjojen tilalle etsittiin ehompia, ja jos löytyi muutakin, minkä Holstikko tiesi kiinnostavan bibliofilejä eli kirjakeräilijöitä, hän osti mukaansa. Kokoelmat Olavi Paavolaisesta ja suomalaisista kustantamoista hän on myynti eteenpäin.

Aarreaitta aukesi, kun Holstikko hankki vuonna 2006 kakkoskodin Virostasta. Kallas-harrastus vaikutti maan ja paikkakunnan valintaan, ja sopiva asunto löytyi Saarenmaalta Kuressaaren kaupungista. Paikallinen

Soile Holstikko - Aino Kallas

Keittiömestari Soile Holstikko keräsi valtavan kokoelman kirjailija Aino Kallaksesta (1878–1956).

Noin 500 teoksen kokoelma lienee maailman laajin. Suurin osa siitä on nähtävillä Helsingissä Rikhardinkadun kirjastossa. Soile Holstikko ei koskaan tavannut Aino Kallasta, jonka tuotantoa hän kerää. "Jos olisin pikkutyttönä nähnyt hänet, olisin varmaan pitänyt häntä erikoisen ja pysyvävänä hahmona."

Vuosikausia keittiömestari Soile Holstikko (s. 1943) haaveili henkilöistä harrastuksista. Hän teki töitä kokkina ja vuromestarina helsinkiläisissä ravintoloissa, kuten "siinä vanhassa" Königissä ja hotelli Inter-Continentalin Ambassadeurissa.

"Olisin halunnut henkisemmälle alalle, mutta siihen ei ollut 1950-luvulla vaasa-laisperheessä mahdollisuksia. Minusta tuli kuitenkin hyvä kokki ja ravintolaharjoittelijoiden opastaja. Pidin kovasti työn pedagogisesta puolesta."

Lukijanakin Holstikko oli ahkera, mutta vasta 1970-luvun lopulla eteen osui – satumaalta – Aino Kallaksen omaelämäkerällinen tuotanto.

Suomalaissyntiesiä kirjailijasta oli avio- liiton myötä tullut virolainen, ja sikäläisestä perinteestä hän ammensi merkittävimän tuotantonsakin. *Reigin pappi* (1926), *Sudenmorsian* (1928) ja monet muut romaanit ja novellit pohjaavat virolaisiin tarinoihin, ja tänään Kallas kuuluukin molempien maiden kirjallisuuteen. Myö-

derlands vertaalde boeken van Aino Kallas, *Doodende liefde* en *Het witte schip* als cadeau geven aan de verzamelaarster Soile Holstikko, tevens erelid van de vereniging. Zij hoopt de boeken in Nederland te vinden. Via een antiquariaat is het gelukt het boek *Doodende liefde* te vinden, maar *Het witte schip* is nog niet gevonden.

Vandaar mijn verzoek: Als iemand in haar/zijn bezit het boek *Het witte schip* van Aino Kallas (vertaling Fenna de Meyier uit het Fins in het Nederlands, 52 pagina's, Uitgever Wereldbibliotheek 1931) **heeft of iemand kent die dit boek heeft, zou ik het zeer op prijs stellen indien U contact met mij wilt opnemen. Hartelijk dank bij voorbaat.**

Maire Muller-Rönkkö

Maire Muller-Rönkkö
Helsinkiilaan 105
2152 KG NIEUW-VENNEP
speco.muller@wxs.nl
Tel. 0252 673444/06 55983872

sen divarinpitäjän avulla alkoi puolestaan löytyä Kallasta viroksi, ja sitä kertyy edelleen. Kaikkiaan kokoelman kuuluu nyt viitisensataa teosta, lisänä muut painatteet ja oheistuotteet. "Käännösten keräämästä olin pitänyt toivottomana, mutta ystävien ja internetin avulla sekä on onnistunut. Puuttuu enää jokunen: kaksi hollanninkielistä*, yksi Unkarista ja yksi Saksasta." Holstikko korostaa, ettei harrastus ole tehnyt rahallisesti kipeää. "Kalleimmat ostokseni ovat olleet parinsadan euron luokkaa."

Samalla kun kokoelma on kasvanut, on syventynyt keräilijän suhde kohteesseen-sa. "Aino Kallaksen proosa on hiottua ja ajatonta ja luonnonkuvaukset ylittämätömiä. Omaelämäkerrallista teksteistä taas tulee tunne kuin ne olisivat juuri minulle kirjoitettuja. Kallas oli älykäs ja sivistynyt. Hän katsoi elämää suuresta ik-kunasta", Holstikko pohtii.

Lisäksi oppii koko ajan uutta, kun Kallasta tutkitaan lisää. Vastikään tarttui jostain tieto, että Kallaksen 44 novellista yli puolet eli 26 sijoittuu Saarenmaalle. Se on Holstikosta hauskaa, sillä saaresta on tulut hänenkin rakas ja läheinen. Vuodenajoista paras on siellä varhainen keväät, kun puihin puhkeaa lehtiä ja ensimmäiset turistit alkavat herättää Kuressaarta eloont talvihorroksesta. Mutta mukava on myöhäisyksykin.

"Kun Kallas-näyttely Helsingissä on ohi, lähdet Kuressaareen. Odotan jo hämäriä aamuja, kun kaupunki on hiljainen ja katalampuissa keltainen valo, ja lähikonditoriaissa saa juoda aamukahvia kaikessa rauhassa."

Helsingin Sanomat 22.10.2014

finntra waalwijk b.v.

AUTOTRANSPORT KULJETUKSET

VOOR PARTICULIEREN EN BEDRIJVEN

koel en vries
verwarmd
stuks- en pallets
verhuizingen

YKSITYISILLE JA YRITYKSILLE

kylmä ja pakaste
lämpö
paketit ja paletit
muutot

NEDERLAND - FINLAND

afhalen en bestellen in
de gehele BENELUX

elke week groupagedienst
af Waalwijk

FINLAND - NEDERLAND

noudot ja toimitukset
BENELUX-maissa

joka viikko kappaletavaralähtöjä
Waalwijkistä

Keurweg 4, 5145NX Waalwijk – Postbus 450, 5140AL Waalwijk
Telefoon +31(0)416 – 561442, Fax +31(0)416 – 561440, e-mail info@finntra.nl

Pikkuserkkuni Silja Vuorikuru, joka on Aino Kallas Seuran puheenjohtaja, on ottanut minuun yhteystä seuraavassa: hän haluaisi lahjoittaa Aino Kallaksen hollanniksi käännetyn kirjan *Doodende liefde* ja *Het witte schip* Seuran kunniajäsenelle. keräilijä Soile Holstikolle ja toivoo löytävänsä kirjan Hollannista. *Doodende liefde* onkin löytynyt erään antikvariaatin kautta, mutta *Het witte schip* ei ole vielä löytynyt.

Tämän johdosta seuraava pyntö: Jos joku omistaa Aino Kallaksen kirjoittaman kirjan *Het witte schip* (52 sivua, käännetyn Fenna de Meyier suomesta hollanniksi, kustantaja Wereldbibliotheek 1931) tai tuntee jonkun muun joka sen omistaa, pyydän ystäväällisesti ottaamaan yhteyttä. Monet kiitokset jo etukäteen!

Maire Muller-Rönkkö

Maire Muller-Rönkkö
Helsinkiilaan 105
2152 KG NIEUW-VENNEP
speco.muller@wxs.nl
Puh. 0252 673444/06 55983872

Het Lotta Svärd vrouwencorps in Finland

Arnold
Pieterse

Achtergrond en werkwijze

De Lotta Svärd (1921-1944) was een organisatie in Finland waar vrouwen op vrijwillige basis lid van konden worden en die er op gericht was het Finse leger te ondersteunen. Het wordt wel een paramilitaire organisatie genoemd, al waren de lotta's, op een enkele uitzondering na aan het eind van de Tweede Wereldoorlog, ongewapend. Zij werkten onder meer als verpleegsters in ziekenhuizen, verstelde uniformen en andere kleding, deden administratief werk voor het Finse leger, werkten in militaire kantines, stonden op de uitkijk om de komst van vijandelijke vliegtuigen te melden, enz.

Ook in andere landen zijn er vrouwen corpsen geweest die de militairen hebben ondersteund, maar mijn indruk is dat deze

een minder grote rol hebben gespeeld dan de lotta's in Finland. In 1944 had de Lotta Svärd liefst 242.000 leden en was daarmee, op een bevolking van ongeveer vier miljoen, relatief gezien het grootste (semi-)paramilitaire vrouwen corps in de wereld.

Hoe is de Lotta Svärd ontstaan? Eigenlijk is de Finse burgeroorlog (januari 1918 - mei 1918) het begin geweest, al kwam de naam pas na deze oorlog in zwang. Tijdens de burgeroorlog hebben, zowel aan de kant van de Witten als de Roden, vrouwen een belangrijke ondersteunende rol vervuld.

Nadat de Witten de oorlog hadden gewonnen, werden de zogenoemde Witte gardes als vrijwillige reserve militaries opgenomen in het Finse leger. Voortaan

werden zij de Nationale Garde genoemd. Dit heeft er toe geleid dat ook de vrouwen corpsen die tijdens de burgeroorlog nauw met de Witten hadden samengewerkt, een officiële status kregen die geklinkt werd aan de Nationale Garde.

De naam Lotta Svärd dook voor het eerst op in november 1918 als naam van een vrouwen corps in Riihimäki. Vervolgens hebben in januari 1919 Zweeds-sprekende vrouwen in Helsinki, die actief waren geweest tijdens de burgeroorlog, de 'Lotta Svärd Afdeling nummer 1' opgericht. Hierna gebruikte de leider van de kort daarvoor opgerichte Nationale Garde, Didrik von Essen, voor het eerst in augustus 1919 de naam Lotta Svärd voor alle vrouwen corpsen in Finland.

De naam Lotta Svärd was ontleend aan de gedichtenreeks 'Fänrik Ståls sänger' ('De vertellingen van vaandrig Stål') van de beroemde Finse schrijver Johan Ludvig Runeberg. Hierin komt een ge-

dicht voor over de soldaat Svärd, die tijdens de 'Finse oorlog' tussen Rusland en Zweden-Finland in 1808-1809, is gesneuveld. Zijn vrouw Lotta heeft zich vervolgens over de soldaten ontfermd door gewonden te verplegen, maaltijden te verzorgen, en met opbeurende verhalen hun moreel hoog te houden.

Op 21 september 1920 zijn er algemene regels voor de Lotta Svärd opgesteld en in de loop van 1921 is de Lotta Svärd officieel opgericht. De belangrijkste doelstelling hierbij was het uitdragen van de ideologie van de Nationale Garde met betrekking tot 'geloof, gezin en vader-

De soldaat Svärd en zijn vrouw Lotta uit de gedichtenbundel Vänrikki Stål (Fänrik Stål) van Johan Ludvig Runeberg. De tekening is gemaakt door Albert Edelfelt. | Sotamies Svärd ja hänen Lottansa J. L. Runebergin runoteoksesta Vänrikki Stoolin tarinat. Kuvitus Albert Edelfelt.

Lotta Svärd -maanpuolustusjärjestö

Tausta ja työskentelytapa

Lotta Svärd (1921-1944) oli suomalainen naisten vapaaehtoisjärjestö, jonka tehtäväն oli tukea Suomen armeijaa. Järjestöä sanotaan puolisotilaalliseksi, vaikka lotat eivät kantaneet asetta lukuun ottamatta muutamaa poikkeusta toisen maailmansodan lopulla. Lotat työskentelivät hoitajina sairaaloissa, korjasivat univormuja ja muita vaatteita, tekivät armeijan toimistotöitä, ylläpitivät kanttiineita, tähystivät ilmavalvonnassa vihollisen lentokoneita jne.

Myös muissa maissa armeijan tukena on ollut naisjoukkoja, mutta vaikutelmani on, ettei niillä ole ollut yhtä suurta merkitystä kuin Suomen lotilla. Vuonna 1944 Lotta Svärd -järjestössä oli peräti 242 000 jäsentä, ja suhteutettuna noin nelmiljoo-

naiseen väestöön se oli maailman suurin (puoli)sotilaallinen naisjärjestö.

Miten Lotta Svärd sai alkunsa? Järjestön juuret ovat oikeastaan Suomen sisällissodassa (tammikuusta toukokuuhun 1918), vaikka Lotta Svärd -nimi tulikin käyttöön vasta sodan jälkeen. Sisällissodan aikana naisia toimi avustustehtävissä sekä valkoisten että punaisten puolella.

Kun valkoiset olivat voittaneet sodan, valkokaartit yhdistettiin vapaaehtoisina reservineä Suomen armeijaan. Joukkaja kutsuttiin tästä lähtien suojuuskunniksi. Tämä johti siihen, että myös naisjoukot, jotka olivat sisällissodan aikana olleet tiiviissä yhteyssä valkoisten kanssa, saivat virallisen aseman ja ne kytettiin suojuuskuntien yhteyteen.

Een optocht van Lotta's in Hämeenlinna in 1938. | Lottien kulkue Hämeenlinnassa 1938.

Nimi Lotta Svärd putkahti ensimmäisen kerran esiiin marraskuussa 1918 Riihimäellä toimivan naisyhdistyksen nimenä.

Tammikuussa 1919 joukko sisällissodan aikana aktiivisesti toimineita ruotsinkielisiä helsingiläisnaisia perusti Lotta Svärd -osaston n:o 1. Vähän sitä ennen perustetun Suojeluskuntajärjestön ylipäällikkö Didrik von Essen käytti sen jälkeen Lotta Svärd -nimistä Suomen kaikista naisjoukoista.

Nimi Lotta Svärd on peräisin Johan Ludvig Runebergin Vänrikki Stoolin tarinoista (Fänrik Ståls sänger). Kokoelman sisältyy runo sotamies Svärdistä, joka kaa-tui Venäjän ja Ruotsi-Suomen välisessä Suomen sodassa 1809-1809. Hänen Lotta-vaimonsa alkoi pitää huolta sotilaista, tarjosи heille ruokaa, hoiti haavoittuneita ja ylläpiti moraalialla rohkaisevin puhein.

Lotta Svärd -järjestön säädöt vahvistettiin 21. syyskuuta 1920, ja järjestö perustettiin virallisesti vuonna 1921. Sen tärkeimpänä tavoitteena oli levittää suojuuskuntien aatetta "koti, uskonto ja isän-

de eerste jaren na de burgeroorlog, over het algemeen weinig animo om lid van de Lotta Svärd te worden.

Opmerkelijk is dat, zeker tijdens de beginjaren, veel meer lotta's Zweeds-sprekend waren dan normaal verwacht kon worden op grond van de verhouding tussen Zweeds-sprekenden en Fins-sprekenden in Finland. In 1920 was 10,5% van de Finnen Zweeds-sprekend, maar binnen de Lotta beweging was dit ongeveer 30%.

De activiteiten van de lotta's werden onderverdeeld in vier secties, i.e. medische zorg, proviandering, uitrusting en geldinzameling. In het begin was er nauwelijks sprake van training, maar in de zomer van 1922 werd er begonnen met speciale cursussen.

De meeste cursussen vielen onder de sectie medische zorg en waren voornamelijk gericht op verpleging. Tijdens de eerste jaren waren dit korte cursussen van een paar weken, die voornamelijk

land'. De lotta's bleven dus duidelijk deel uitmaken van het gedachtegoed van de Witten en waren als gevolg hiervan, zeker tot aan de Tweede Wereldoorlog, gelinieerd aan de 'burgerpartijen'. In socialistische kringen was er, zeker tijdens

maa". Lotat jäivät siten selvästi valkoisten aatemaailman piiriin ja olivat ainakin toiseen maailmansotaan asti selvästi 'porvaraita'. Sosialistien keskuudessa innostus liittyä lottiin oli etenkin välittömästi sisälissodan jälkeen vähäistä.

Huomionarvoista on, että varsinkin alkuainoina ruotsinkielisten osuus oli lotissa paljon suurempi kuin heidän osuutensa koko väestöstä. Vuonna 1920 vain 10,5 prosenttia suomalaisista oli ruotsinkielisiä, mutta lotissa heidän osuutensa oli noin 30 prosenttia.

Lottien toiminta jakautui neljään jaoston: lääkintä-, muonitus, varus- ja keräysjaoston. Alkuainoina ei juuriakaan järjestetty koulutusta, mutta kesällä 1922 aloitettiin kursien pitämisen.

Useimmat kurssit kuuluivat lääkintäjaoston alaisuuteen ja niissä keskityttiin ennen kaikkea sairaanhoitoon. Ensimmäisinä vuosina kurssit olivat pariviik-

koisia ja niillä käsiteltiin pääasiassa lääketä ja haavahoitoa. Opettajina olivat yleensä paikalliset lääkärit. Vuonna 1928 kurssit muutettiin puolen vuoden pituisiksi, ja vuonna 1938 jo 65 prosenttia lääkintäjaoston lotista oli käynyt tällaisen kurssin. Jaosto järjesti myös varusteomapelukursseja, joita pitämässä oli usein ammattiompelijoita. 1930-luvun aikana aloitettiin myös ilmapuolustukseen, kuten lentokoneiden tähyystykseen, liittyvä koulutus.

Lotta Svärd -järjestön hallinto jakaantui kolmeen tasoon: paikallis-, piiri- ja keskusjaoston. Paikallis- ja piiriosastojen johtokunnat koostuivat puheenjohtajasta, viidestä jäsenestä ja kahdesta varajäsenestä. Keskusjohtokuntaan kuului puheenjohtajan lisäksi kuusi jäsentä ja samoin kaksi varajäsentä. Puheenjohtaja lukuun ottamatta johtokunnan jokaisella jäsenellä oli oma vastuualueensa. Ne liittyivät

gingen over medicijnen en het aanleggen van wondverbanden. Meestal werden deze cursussen gegeven door lokale artsen. Maar in 1928 werd overgegaan op cursussen die zes maanden duurden en in 1938 had 65% van de lotta's die tot de medische sectie behoorden, een dergelijke cursus gevuld. Verder werden er in het kader van de sectie uitrusting naaicursussen gegeven, vaak door beroepskleermakers. In de loop van de dertiger jaren werd ook een begin gemaakt met opleidingen die verband hielden met de luchtverdediging, zoals het vroegtijdig waarnemen van vliegtuigen.

Er waren binnen de Lotta Svärd drie bestuurslagen: lokaal, regionaal en landelijk. De lokale- en regiobesturen bestonden uit een voorzitter, vijf leden en twee reserveleden. Het landelijk bestuur had, behalve de voorzitter, zes leden (en ook twee reserveleden). Met uitzondering van de voorzitter had ieder bestuurslid een

Lotta Svärd -järjestön neljään jaoston ja lisäksi niin sanottuihin pikkulottiin. Pikkulotat olivat 8-16-vuotiaita tyttöjä, jotka vanhempiensa luvalla osallistuivat lottien toimintaan, yleensä apulaisia. Pikkulottille järjestettiin myös urheilukilpailuja ja leirejä, joilla heille opetettiin lottaliikkeen perusteita. 30-luvun lopussa suurin osa uusista lotista oli aikaisempia pikkulottia, jotka saivat 17 vuotta täytettyän hakea virallista lottajäsenyyttä.

Tärkeimmät ajanjaksoit Lotta Svärd -järjestön historiassa olivat talvisota (1939-1940) ja jatkosota (1941-1944). Lotat ottivat hoitaakseen työt yli 100 000 mieheltä, jotka vapautuivat siten sotien aikana muihin tehtäviin.

Vaikka lotat olivat sääntöjensä mukaan tiukasti aseettomia, jatkosodan lopussa vuonna 1944 tehtiin poikkeus yhden ryhmän, Helsingin Valonheitinpatteri 14:n osalta. Patterin lotat varustettiin italiais-

specifieke verantwoordelijkheid. Deze hing samen met de vier verschillende secties waarin de Lotta Svärd was onderverdeeld, plus de zogenoemde 'kleine lotta's'. De 'kleine lotta's' waren meisjes van 8 tot 16 jaar, die toestemming hadden van hun ouders om, meestal als hulpjes, aan lotta activiteiten mee te doen. Ook werden voor de 'kleine lotta's' sportwedstrijden en speciale kamper georganiseerd, waar zij werden onderwezen in de basis-ideeën van de lotta beweging. Aan het eind van de dertiger jaren waren de meeste nieuwe lotta leden afkomstig uit de groep 'kleine lotta's' die, wanneer zij zeventien jaar oud waren geworden, het officiële lotta lidmaatschap mochten aanvragen.

De meest belangrijke periodes in de geschiedenis van de Lotta Svärd zijn de Winteroorlog (1939-1940) en de Vervolgoorlog (1941-1944) geweest. De lotta's zouden het werk over hebben genomen

Een optocht op het Senaatsplein in Helsinki in 1938 van gymnasiekploegen die deelnamen aan een door de Lotta Svärd georganiseerde wedstrijd. | Lottien järjestämään kilpailuun osallistuneiden voimistelujoukkueiden kulkue Senaatintorilla 1938.

silla Terni-kivääreillä, jotta he voisivat tarvittaessa puolustautua venäläisiä desantteja vastaan, mutta käytännössä aseita ei koskaan tarvittu.

van meer dan 100.000 mannen, die daar door tijdens deze oorlogen voor andere functies konden worden ingezet.

Hoewel er een strikte regel was dat de lotta's ongewapend waren, is aan het eind van de Vervolgoorlog, in 1944, voor één onderdeel een uitzondering gemaakt, een luchtafweer eenheid in Helsinki, de '14. Vallonheitinpatteri'. Zij kregen Italiaanse 'Terni' geweren om zich te verdedigen tegen mogelijke Russische infiltranten, maar zij hebben de wapens nooit hoeven te gebruiken.

Fanni Luukkonen

In de periode tussen 1921 en 1929 heeft de Lotta Svärd liefst zes verschillende landelijke leidsters gehad. Maar van 25 maart 1929 tot 23 november 1944, toen de organisatie op last van de Sovjet-Unie werd opgeheven, is de Lotta Svärd 15 jaar lang geleid door dezelfde vrouw, de legendarische Fanni Luukkonen. Tijdens deze pe-

riode is het aantal leden toegenomen van 60.000 tot 242.000 en is de Lotta Svärd veranderd in een organisatie die op brede steun kon rekenen onder de bevolking.

Fanni Luukkonen was al 47 jaar oud, toen zij in 1929 tot de landelijke leidster van de lotta's werd gekozen. Zij was in 1882 geboren in Oulu en, nadat zij daar een meisjesschool had doorlopen, is zij op zestienjarige leeftijd naar Helsinki gegaan, waar zij in 1902 haar eindexamen deed van de middelbare school. Vervolgens volgde zij een opleiding voor onderwijzeres en behaalde haar diploma in 1906.

Direct na haar studie kreeg zij een baan als onderwijzeres in Oulu. In 1912 volgde zij in Jyväskylä een opleiding voor hoofdonderwijzeren en in 1913 werd zij aangesteld als hoofdonderwijzeres van een meisjesschool in Sortavala, dat tegenwoordig in Rusland ligt. In 1919 werd zij in Sortavala gekozen in het bestuur van de plaatselijke Lotta Svärd en dit is het begin geweest

Fanni Luukkonen

Kaudella 1921-1929 Lotta Svärd -järjestöllä ehti olla kuusi valtakunnallista puheenjohtajaa, mutta sen jälkeen 15 vuoden ajan, 25. maaliskuuta 1929 alkaen aina 23. marraskuuta 1944 asti, jolloin järjestö Neuvostoliiton vaatimuksesta lakkautettiin, joh-

Fanni Luukkonen (midden) en Ruth Munck (rechts) vragen de weg aan een politieagent in Berlijn in 1934. Fanni Luukkonen was de landelijke leidster van de Lotta Svärd in de periode 1929-1944. Ruth Munck, een vooraanstaand lid van de Lotta Svärd, heeft tijdens de Eerste Wereldoorlog gewonde Finse Jäger soldaten verpleegd aan het oostfront. | Fanni Luukkonen (keskellä) ja Ruth Munck (oikealla) kysyvät poliisilta tietä Berliinissä 1934. Fanni Luukkonen oli 1929-1944 Lotta Svärd -järjestön valtakunnallinen johtaja. Ruth Munck, jolla oli merkittävä asema Lotta Svärdissä, hoiti ensimmäisen maailmansodan aikana haavoittuneita suomalaisia jäädikäiteitä itärintamalla.

van haar succesvolle carrière. In 1925 is zij gekozen in het regiobestuur en een paar jaar later in het landelijke bestuur, waarna zij in 1929 de landelijke voorzitter werd.

Als landelijke voorzitter kreeg zij grote bekendheid. Na de Winteroorlog ontving zij van Maarschalk Mannerheim het Vrijheidskruis Eerste Klasse en was daarmee de eerste vrouw die deze hoge onderscheiding ontving. Zij heeft nog veel meer hoge onderscheidingen gekregen, waaronder een heel pikante. In mei 1943 werd zij door Adolf Hitler verheven in de Orde van de Adelaar 'voor haar strijd tegen het bolshevisme' en was daarmee de enige vrouw buiten Duitsland die deze eer te beurt is gevallen.

Fanni Luukkonen is op 27 oktober 1947 overleden, 65 jaar oud.

Kleding, logo en vlag

In 1921 werd speciale kleding voor de lotta's voorgeschreven. Het bestond uit

dossa oli legendaarinen Fanni Luukkonen. Tänä aikana jäsenmäärä kasvoi 60 000:sta 242 000:een, ja Lotta Svärd saavutti vahvan tuen kansan keskuudessa.

Fanni Luukkonen oli jo 47-vuotias, kun hänet vuonna 1929 valittiin lottien valtakunnalliseksi puheenjohtajaksi. Hän oli syntynyt 1882 Oulussa, ja käytyään siellä tyttökoulun hän 1902 tuli 16-vuotiaana Helsinkiin suorittamaan yliopillastutkinnon. Sen jälkeen hän opiskeli kansakouluopettajaksi ja valmistui 1906.

Heti valmistuttuaan hän sai työpaikan opettajana Oulussa. Vuonna 1912 hän suoritti Jyväskylässä yliopettajan tutkinnon, ja vuonna 1913 hänet nimitti nykyisin Venäjän alueella sijaitsevan Sortavalan tyttökoulun yliopettajaksi. Sortavalassa hänet valittiin 1919 paikallisten lottien johtokuntaan, mistä alkoi hänen menestyksellinen uransa. Vuonna 1925 hänet valittiin piirijohtokuntaan ja pari vuotta

Fanni Luukkonen. Zij is van 1929 tot 1944 de landelijke leidster geweest van de Lotta Svärd. | Fanni Luukkonen. Hän oli 1929-1944 Lotta Svärd -järjestön valtakunnallinen johtaja.

een grijs jasje, ceintuur en rok, gemaakt van de zelfde ruwe stof die gebruikt werd voor de uniformen van de Finse Nationale Garde. Twee jaar later werd deze kleding vervangen omdat het te warm en te stug was. De nieuwe kleding was van katoen en wol gemaakt, maar de kleur bleef grijs. Bij de kleding hoorde ook een speciale pet. De rokken moesten 25 cm boven de grond zijn, met daaronder een wollen broek tot aan de knieën.

De sportkleding van de lotta's, zoals voor skiën, was minder formeel en in sommige gevallen werden broeken gedragen in plaats van rokken.

myöhemmin keskusjohtokuntaan, jonka puheenjohtaja hänestä tuli 1929.

Fanni Luukkonen tuli tunnetuksi lottien valtakunnallisena johtajana. Talvisodan jälkeen marsalkka Mannerheim myönsi hänelle ensimmäisen luokan Vapaudenristin miekkoinen. Luukkonen oli ensimmäinen nainen, joka sai tämän korkean tunniamerkin. Hän sai vielä monia muitakin arvokkaita tunniamerkkejä, joista yksi oli erityisen mielenkiintoinen. Toukokuussa 1943 Adolf Hitler nimitti hänen hänelle Kotkan ritarikunnan ristin "bolsevismia vastaan käydystä taistelusta".

Fanni Luukkonen kuoli 27. lokakuuta 1947 65-vuoden ikäisenä.

Puku, logo ja lippu

Vuonna 1921 annettiin määräys lottien vaatetuudesta. Puku käsitti harmaan takin, vyön ja hameen, jotka oli valmistettu samasta karkeasta kankaasta kuin suoje-

Lotta's op skies. | Lottia hiihtämässä.

luskuntien univormut. Se osoittautui liian kuumaksi ja jääkäksi ja vahdettiin kaksi vuotta myöhemmin toiseen. Uudet puvut olivat puuvillaa ja villaa, mutta väri pysyi harmaana. Vaatetukseen kuului myös lakkik. Helman oli oltava 25 senttiä maasta, ja hameen alla pidettiin polviin asti ulottuvia villahousuja.

Lottien urheiluvaatetus, esimerkiksi hiihtovaatteet, oli vapaamuotoisempaa, ja joskus käytettiin hameen sijasta houssua.

Ulkoiselle olemukselle asetettiin ankarat säännöt. Kasvoja ei saanut ehostaa, eivätkä hiukset saaneet lakkia käytettäessä pursua sen alta. Alkoholinkäyttö ja tupakointi oli kielletty, ainakin aina lotan käytäessä lottapukua. Ainoat sallitut korut olivat kihla- ja vihkiisormus sekä lottamerkki.

Lottamerkissä oli sininen hakaristi ja joka kulmassa ruusu. Merkin suunnitteli

Er waren verder strenge regels voor het uiterlijke vertoon. De lotta's mochten geen make-up gebruiken en wanneer een pet werd gedragen, mocht het haar daar niet onderuit komen. Dan was er een alcohol- en rookverbod, tenminste wanneer zij het lotta 'uniform' aan hadden. De enige sierraden die gedragen mochten worden waren trouwringen en een speld met het lotta logo.

Het lotta logo was een blauw hakenkruis met in iedere hoek een roos. Het was ontworpen door de kunstenaar Eric Wasström en is ingevoerd in 1922. Het hakenkruis was een Hindi-symbool voor geluk, dat gebruikt werd door de familie van de Zweedse graaf von Rosen. Deze graaf heeft op 6 maart 1918, tijdens de Finse burgeroorlog, een vliegtuig gedoneerd aan het leger van de Witten. Het blauwe hakenkruis werd hierna ter ere van graaf von Rosen gebruikt als symbool door de Finse luchtmacht en is vervolgens

taiteilija Eric Wasström ja se otettiin käyttöön 1922. Hakaristi on onnea symboloiva hindulainen symboli, joka oli ruotsalaisen kreivi von Rosenin suvun käytössä. Kreivi lahjoitti 6. maaliskuuta 1918 Suomen sisällissodan aikana lentokoneen valkoisten armeijalle. Kunnoituksesta kreivi von Rosenia kohtaan Suomen ilmavoimat käytti tämän jälkeen sinistä hakaristiä tunnusenaan, ja myöhemmin lotat omaksuivat sen merkkiinsä. Kun kansallissozialistit tulivat valtaan Saksassa ja alkoivat käyttää hakaristiä, ulkomaiset vieraat luulivat usein täysin perusteettomasti, että lotilla olisi jotain tekemistä natsien kanssa. On kuitenkin muistettava, että 20- ja 30-luvulla hakaristillä ei ollut vielä sitä painolastia, jonka se sai toisen maailmansodan aikana.

Hakaristi ja neljä ruusua olivat myös lottien lipussa.

Lotta kleding. | Lottapuku.

Het logo van de Lotta Svärd. | Lottamerkki.

overgenomen door de lotta's. Nadat de nationaal-socialisten in Duitsland aan de macht waren gekomen, en het hakenkruis als symbool gingen gebruiken, gaf dit wel aanleiding onder buitenlandse bezoekers om, volledig onterecht, te denken dat de lotta's iets met de Nazi's te maken hadden. Hierbij moet er wel rekening mee gehouden worden dat het hakenkruis in de

kääntävät osoittimen sen tulisuuntaan, ilmoittavat lukeman puhelimitse, ja samalla hetkellä kaksikymmentä, kolmekymmentä, sata osoitinta eri puolilla Helsinkiä käännytävät tämän lukeman kohdalle osoittamaan samaan suuntaan. Nyt venäläiset lentokoneet tapaavat ilmatorjunnan täydessä valmiudessa; Helinän silmät ja Ebban korvat ovat suunnanneet tykit. Sitten pommit läjähtävät, niin että torni huojuu heidän allaan, kuten joulukuussa, kun hissi ei enää mahdutun kuilunsa.

Vielä neljännestunti ja vartiovuoro on ohi. Vielä neljännestunti ja heidän paikalleen tulee kaksi muuta. Ja sitten alhaalla kellarissa groteskeista hahmoista kuoriutuu kaksi nuorta, hoikkaa tyttöä, valmiina viettämään yönä kovilla kenttävuoteilla, kuusi rivissä.

Mutta ne ovat pikkuseikkoja. Sillä he ovat lottia ja heidän maansa on sodassa.

twintiger en dertiger jaren van de vorige eeuw nog niet de negatieve lading had die het in de loop van de Tweede Wereldoorlog zou krijgen.

Het hakenkruis insigne met de vier rozen was ook afgebeeld in de vlag van de lotta's.

Erik Hazelhoff Roelfzema en de lotta's

Erik Hazelhoff Roelfzema, de latere 'Soldaat van Oranje', heeft tijdens de Winteroorlog twee maanden als journalist in Finland gewerkt. Hij gaf in zijn boek 'Het smeulende vuur' een prachtige beschrijving (in de oude spelling) van twee lotta's die op de uitkijk stonden in de toren van het Olympisch Stadion in Helsinki:

Ze kijken ver over de stad. De één heet Helina en is kapster, de ander heet Ebba en studeert natuurkunde. Morgen heeten ze Laila, of Uba, of Irma, maar altijd staan er twee meisjes en waken, vanaf de top van het

Olympisch stadion, over de stad die aan hun voeten ligt. Want ze zijn lotta's en hun land is in oorlog.

Samen staan ze, luisterend en turend. Verduisterd Helsinki vertrouwt op hen, en als straks de hemel weergalmt van motorgedonder en de vliegende Dood zijn slachtoffers zoekt, dan zal hij hen op hun post vinden. De wijzer zullen zij draaien in de richting vanwaar hij komt, telefonisch het nummer doorgeven dat de wijzer dan aaniwijst op hun schijf, en op datzelfde ogenblik zullen twintig, dertig, honderd wijzers rond Helsinki op dat nummer en zoo in dezelfde richting worden gedraaid. Dan vinden de Russische vliegtuigen de luchtafweer paraat; Helina's oogen en Ebba's ooren hebben de kanonnen gericht. Dan zullen de bommen smakken dat de toren onder hen zwiept, zoals in December, toen de lift er niet meer door in zijn koker paste.

Nog een kwartier en hun wacht is om. Nog een kwartier en twee anderen zullen

mien tehtävät avattiin naissille.

Suomessa naiset ovat voineet 1. huhtikuuta 1995 lähtien suorittaa vapaaehtoisen asepalveluksen.

Arnold Pieterse

Käännös: Leena Määttänen

Läheteet

Hazelhoff Roelfzema, Erik (1941). *Het smeulende vuur*. Sijthoff, Leiden. 181 s.
Kataja, Annamaija (1986). *Suomen lotat*.
Gummerus, Jyväskylä, Helsinki. 141 s.
Latva-Äijö (2004). *Lotta Svärdin synty*. Otava, Keuruu. 343 s.
Pohls, Maritta ja Latva-Äijö (2009). *Lotta Svärd - Käytännön isänmaallisutta*. Otava, Keuruu. 454 s.

Jälkisanat

Jatkosodan jälkeen kiellettiin Neuvostoliiton vaatimuksesta kaikki järjestöt, jotka neuvostosilmissä olivat sotilaallisuontoisia, fasistisia tai fasismiinluontoisia. Näihin luettiin myös Lotta Svärd.

Alankomaissa ei ole ollut järjestöä, joka olisi verrattavissa Suomen Lotta Svärdiin. Vuonna 1943 Alankomaiden maavoimien alaisuuteen perustettu Vrijwillige Vrouwen Hulpkorps (VHK, naisten vapaaehtoiset apujoukot), vuonna 1944 laivastoon perustettu Marine Vrouwenafdeling (Marva, naisten laivasto-osasto) ja ilmavoimien 1951 perustettu Luva muisuttavat eniten lottia. Nämä järjestöt olivat kuitenkin paljon pienempiä kuin Lotta Svärd. VHK muutti myöhemmin 1951 nimensä Milvaksi (Militaire Vrouwen Afdeling, naisten sotilasosasto). Milva, Marva ja Luva lakkautettiin 1982. Sen jälkeen lähes kaikki Alankomaiden puolustusvoi-

hun plaats innemen. En dan komen beneden in de kelder uit de groteske wezens twee jonge, tengere meisjes tevoorschijn, klaar voor een nacht op twee harde veldbedden, zes op een rijtje.

Maar dat zijn kleinigheden. Want ze zijn lotta's en hun land is in oorlog.

Nwoord

Na de Vervolgoorlog zijn op last van de Sovjet-Unie alle organisaties verboden die in Sovjet ogen paramilitair, fascistisch of semi-fascistisch waren. De Lotta Svärd werd hier ook bij gerekend.

In Nederland heeft geen organisatie bestaan die echt vergelijkbaar is met de Finse Lotta Svärd. Het in 1943 opgerichte Vrijwillige Vrouwen Hulpkorps (VHK) binnen de Koninklijke Landmacht, de in 1944 opgerichte vrijwillige Marine Vrouwenafdeling (Marva) binnen de Koninklijke Marine en de in 1951 opgerichte Luva binnen de Koninklijke Luchtmacht, komen nog

het dichtst in de buurt. Maar deze organisaties waren heel klein in vergelijking met de Lotta Svärd. Het VHK is later (in 1951) omgedoopt in Milva (Militaire Vrouwen Afdeling). De Milva, Marva en Luva zijn in 1982 opgeheven. Hierna werden bijna alle functies binnen de Nederlandse krijgsmacht opengesteld voor vrouwen.

Sinds 1 april 1995 kunnen ook Finse vrouwen op vrijwillige basis toetreden tot het Finse leger.

Arnold Pieterse

Literatuur

Hazelhoff Roelfzema, Erik (1941). *Het smeulende vuur*. Sijthoff, Leiden. 181 p.
Kataja, Annamaija (1986). *Suomen lotat*.
Gummerus, Jyväskylä, Helsinki. 141 p.
Latva-Äijö (2004). *Lotta Svärdin synty*. Otava, Keuruu. 343 p.
Pohls, Maritta ja Latva-Äijö (2009). *Lotta Svärd - Käytännön isänmaallisutta*. Otava, Keuruu. 454 p.

VDM Webshop

- Moderne glaskunst
- Elandleer

Kijk onder agenda voor
Beurzen en Fairs.
Bestellen via de website.

www.vdm-glaskunst.nl

www.elandleer.nl

Fiskari-Inkoo-Kirkkonummi, zuidelijke route

Vanuit Fiskari nemen we nu de zuidelijke route via de wegen 1102 en 1050 naar Fagervik en vervolgens via de weg 1050 naar Inkoo (Zweeds: Ingå). Vandaar via weg 51 langs Degerby naar Kirkkonummi (Zweeds: Kyrkslätt). De kust met de vele eilanden in zee is altijd dichtbij.

**Jacques
Groenendijk** In dit gebied spreekt een wat groter deel van de bevolking nog Zweeds en in de gemeente Inkoo is dat zelfs een kleine meerderheid (55%).

Fagervik is een gehucht, diep verscholen in de bossen en ligt in een gebied waar vroeger ijzererts werd gewonnen. Een stuk van de weg heet nu 'museumweg' omdat er nog allerlei bezienswaardig-

heden zijn te bezichtigen. De goed bewaard gebleven ijzerfabriek Fagervik is qua architectuur de opmerkelijkste van Finland. Ze werd in 1646 door Carl Billsten opgericht en de productie werd in 1902 stilgelegd. De hoogoven werd aan het eind van de 18e eeuw afgebroken echter twee smederijen zijn bewaard gebleven, net als een ijzeren opslaghal en een vertimolen.

Het herenhuis van Fagervik in rococostijl dateert uit 1773 en was ontworpen door C. F. Schröder. Het wordt omgeven door een Engelse tuin met Chinese paviljoens en kassen uit de jaren 1840. De monarchen Koning Gustav III en Tsaar Alexander

hebben ooit in de koningskamer overnacht.

De houten kerk voor de ijzerarbeiders stamt uit 1737 en de klokkenstoel uit 1766. Tussen de fabriek en de kerk staat nog een groepje arbeidershuisjes uit circa 1800 met de 'punamultamaali', de traditionele roestbruine verf van de streek. Er staat ook een schilderachtig oud stenen gebouw dat in het begin van de 19e eeuw diende als pastorie en waarin nu een café is gevestigd en winkels waar allerlei handwerk te koop is.

Inkoo (Zweeds: Ingå) dat dus ligt aan de historische Koningsweg van Turku naar Vyborg, werd in 1335 al voor het eerst genoemd. In het kerkdorp bevindt zich een laatmiddeleeuwse stenen kerk uit het begin van de 15e eeuw. Verder bevindt zich

Het herenhuis van Fagervik. | Fagervikin kartano.

in dit stadje een klein legermuseum. Een geliefd vakantiegebied is de scherenkust van Inkoo.

Degerby ligt bijna geheel in het Porkkala gebied dat in 1944 verplicht voor 50 jaar in erfpacht werd afgestaan aan Rusland. De Russen hadden dit bedongen volgens de wapenstilstondovereenkomst van 1944. Rusland gebruikte dit gebied als havencomplex en had hier een ma-

Kuninkaantien varrella 7

Fiskari-Inkoo-Kirkkonummi, eteläinen reitti

Fiskarsista otamme nyt eteläisen reitin teiden 1102 ja 1050 kautta Fagerviikiin ja sitten tien 1050 kautta Inkooseen (ruotsiksi: Ingå). Sieltä jatkamme tie-tä 51 Degerbyn kautta Kirkkonummelle (ruotsiksi: Kyrkslätt). Tie kulkee lähellä merta ja saaristoa.

Tällä alueella suurin osa väestöstä puhuu edelleen ruotsia ja Inkossa jopa enemmistö (55 %).

Fagervik on syvällä metsän keskellä sijaitseva kyläpahanen alueella, jossa louhittiin ennen rautamalmia. Osa tiestä on nyt nimeltään museotie, koska sen varrella on monenlaisia nähtävyyksiä. Hyvin säilynyt Fagervikin ruukki on arkitehtuuriltaan erikoisin Suomessa. Ruukin perusti vuonna 1646 Carl Billsten ja tuotanto lopetettiin vuonna 1902. Masuuni purettiin 1700-luvun lopulla, mutta kaksi rautapajaa jäi jäljelle, kuten myös rautatien varastohalli ja tinaamo.

Zuidelijke route Fiskari - Kirkkonummi. | Fiskari - Kirkkonummi eteläreitti.

Rokokoo-tyylinen Fagervikin kartano on rakennettu vuonna 1773 ja sen on suunnitellut C. F. Schröder. Kartanoa ympäröi englantilainen puutarha, jossa on kiinalaiset paviljongit ja kasvihuoneet vuodelta 1840. Kuningashuoneessa ovat joskus yöpyneet kuningas Kustaa III ja tsaari Aleksanteri.

Ruukin työntekijöille tarkoitettu puukirkko on vuodelta 1737 ja kellotapuli vuodelta 1766. Ruukin ja kirkon välillä alueella on vielä joukko työntekijöiden mökkejä, jotka on rakennettu vuoden 1800 paikkeilla ja maalattu alueelle tyypillisellä punamultamaalilla. Alueella on myös maalauskellinen kivirakennus, joka toimi 1800-luvun alussa pappilana ja jossa toimii nyt kahvila sekä myymälöitä, joissa myydään erilaisia käsityötuotteita.

Inkoo (ruotsiksi: Ingå) joka sijaitsee historiallisen Turusta Viipuriin johtaneen Kuninkaantien varrella, mainittiin ensimmäi-

De houten kerk van Fagervik. | Fagervikin puukirkko.

sen kerran jo vuonna 1335. Kirkonkylässä on myöhäiskeskiajalta (1400-luvun alusta) peräisin oleva kivikirkko. Kylässä on myös pieni sotilasmuseo. Inkoon saaristo on suosittu lomakohde.

Degerby sijaitsee miltei kokonaan Porkkalan alueella. Alue vuokrattiin vuonna

Laatmiddeleeuwse stenen kerk van Inkoo. | Inkoon myöhäiskeskiaikainen kivikirkko.

rinebasis. Alle 7300 inwoners werden in 9 dagen tijd verplaatst naar verder gelegen dorpjes en moesten plaatsmaken voor 20.000 Russen, waaronder ongeveer 7.000 burgers. Gedurende die jaren van 'bezetting' moesten treinwagons van de Finse spoorwegen door dit gebied getrokken worden door Russische locomotieven en moesten de ramen geblindeerd worden met luiken. In januari 1956 heb-

ben de Russen het gebied teruggegeven aan Finland en de erfpacht opgezegd. In het Igor museum in Degerby is veel te zien uit deze voor Finland moeilijke periode. Sinds 2003 is er bij Degerby aan de kust het Kopparnäs openlucht recreatiegebied geopend. Een prachtig gebied met vele mogelijkheden als zonnebaden, zwemmen, vissen, vogelobservaties en bessen of paddenstoelen plukken. Een must voor iedereen die een dag in de natuur wil doorbrengen.

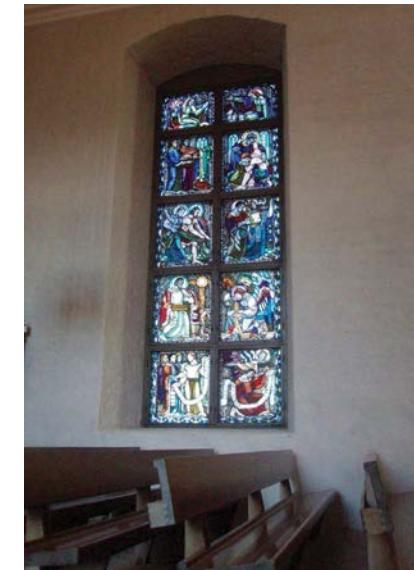
Kirkkonummi (Zweeds: *Kyrkslätt*) heeft meer dan 38.000 inwoners en een archipel gelegen bij het Porkkala schiereiland in het centrale deel van de Golf van Finland. De meeste van de eilanden zijn klein, kaal en rotsachtig, maar een paar zijn groter en bebost. Sommige eilanden hebben een beperkte lage begroeiing langs de wal, weiden en ondiepe lagunes. De belangrijkste menselijke activiteit hier is de pleziervaart alhoewel het op de

meeste eilanden verboden is aan land te gaan. Het Porkkala schiereiland is verder een recreatiegebied bij uitstek voor vissers, vogelaars en wandelaars.

Bezienswaardigheden in Kirkkonummi:

Het **Ragvalds Museum** is een welvarende rustieke boerderij in een pittoreske omgeving. Het hoofdgebouw is ingericht met authentieke voorwerpen verworven gedurende meerdere eeuwen. Er is tevens een tentoonstelling gewijd aan de periode 1944-1956 toen de regio werd verpacht aan de Sovjet-Unie. Het is geopend op de zaterdagen in juni-augustus.

De **middeleeuwse stenen kerk van Kirkkonummi** dateert uit de 13e eeuw en is in de 18e en 19e eeuw verbouwd tot een kruiskerk. Vier glas-in-lood ramen van de kunstenaar Lennart Segerstråle zijn in

Glas-in-loodramen van Lennart Segerstråle. | Lennart Segerstrålen Iyjylasia.

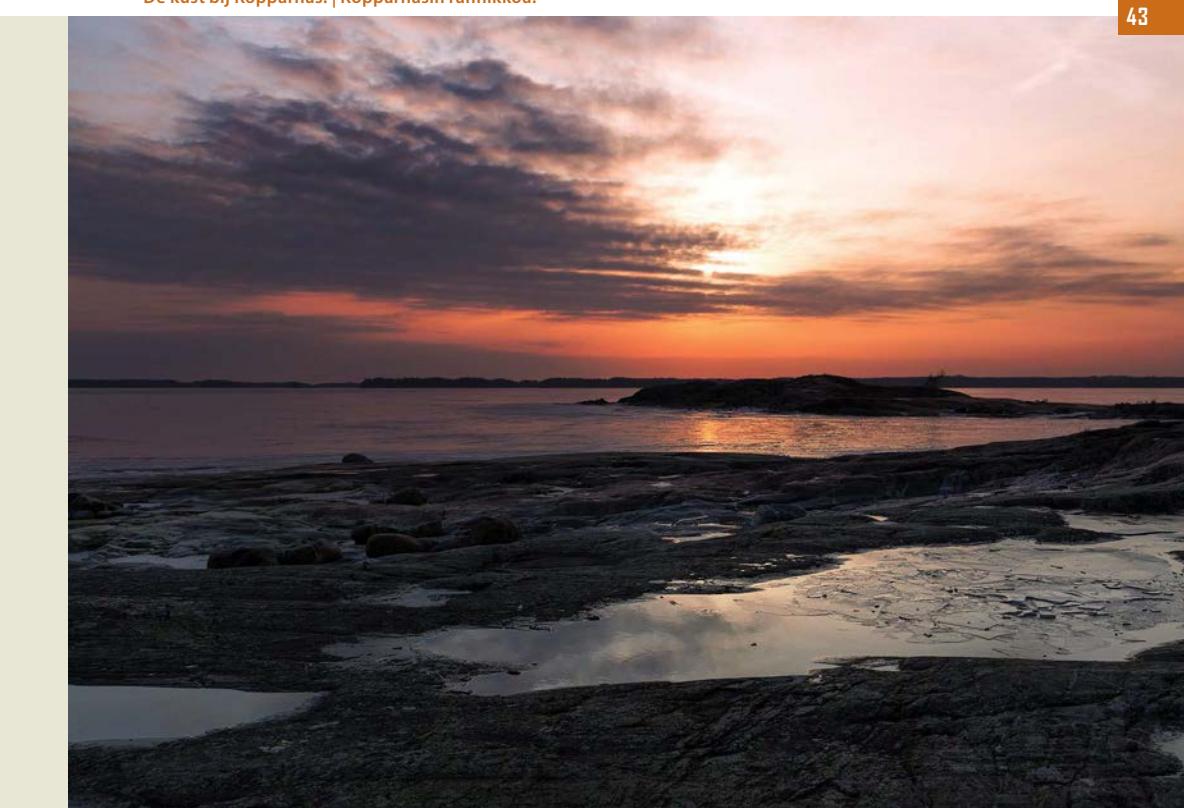

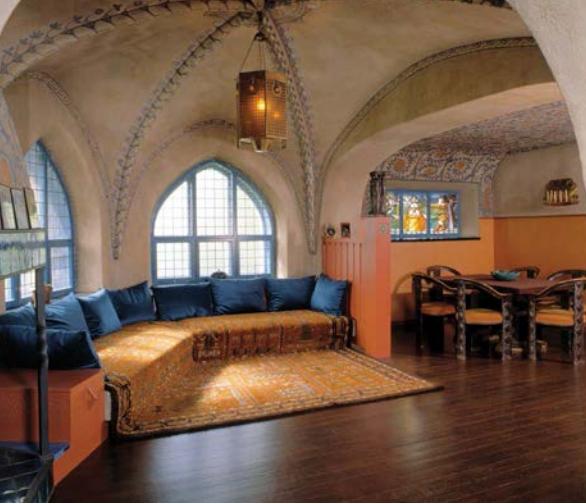
Igor museum in Degerby. | Degerbyn Igor-museo.

1944 Neuvostoliitolle 50 vuoden ajaksi, kuten Neuvostoliitto oli vaatinut välihan solmimisen ehtona vuonna 1944. Neuvostoliitto käytti aluetta satamana ja siellä sijaitsi laivaston tukikohta. Porkka-

lan 7300 asukasta sijoitettiin yhdeksässä päivässä kauempaan sijaitseviin kyliin ja alueelle saapui 20 000 venäläistä, joista noin 7000 oli siviileitä. Alueen ollessa 'miehitettynä' neuvostoliittolaisten veturien piti vetää sen läpi kulkevia suomalaisia junavaunuja ja ikkunat oli pimennettävä. Neuvostoliitto antoi Porkkalan takaisin Suomelle tammikuussa 1956 ja vuokraus lopetettiin. Degerbyn Igor-museossa on paljon nähtävää tästä Suomelle vaikeasta ajasta. Degerbyssä on avattu vuonna 2003 Kopparnäs virkistysalue. Alue on kaunis ja tarjoaa paljon mahdollisuuksia aurinkonottoon, uintiin, kalastukseen, lintujen tarkkailuun sekä marjojen ja sienien pointaan. Ehdoton kaikille, jotka haluavat viettää päivän luonnossa.

Kirkkonummella (ruotskksi: *Kyrkslätt*) on yli 38 000 asukasta ja siihen kuuluu saaristo, joka sijaitsee Porkkalan niemen ympärillä keskellä Suomenlahtea. Useimmat

De eetzaal van atelier Hvitträsk. | Hvitträskin ateljeen ruokasali.

1930 aangebracht om het 600 jarig bestaan te vieren. Deze ramen behoren nu tot de meest waardevolle bezittingen van de kerk. In de periode 1944-1956 tijdens de aanwezigheid van de Sovjet-Unie, is de kerk gebruikt als danslocatie, bioscoop

en theater. De genoemde glas-in-lood ramen zijn tijdig voor de komst van de Russen verwijderd en vervangen door een eenvoudige houtskooltekening gemaakt door Lennart Segerstråle, wat bijna nog tot een ernstig politiek conflict heeft geleid. Na de bezetting zijn er forse donaties ontvangen voor de renovatie van de kerk; ook uit de naburige Scandinavische landen. De kerk heeft nu een moderne uitscholing en een orgel met 32 registers dat uit Denemarken afkomstig is. De urnengraafplaats is ook een bezoek waard.

In de omgeving van Kirkkonummi zijn de volgende bezienswaardigheden ook een bezoekje waard:

Het atelier **Hvitträsk in Luoma**, gebouwd door het architectentrio Gesellius-Lindgren-Saarinen die hier gewoond en gewerkt hebben. Het hoofdgebouw is ontworpen in Nationaal Romantische stijl en gebouwd tussen 1901-1903. Hier zijn on-

matalien lahtien ympäristössä on jonkin verran matalaa kasvustoa. Merkittävä harastus tällä on huviveneily, vaikka useimpiin saariin ei saakaan rantautua. Porkkalanlahti on ihanteellinen virkistysalue kalastajille, lintuharrastajille ja patikojille.

Kirkkonummen nähtävyysksiä:

Ragvaldsin museo on perinteinen maatalo pittoreskissa ympäristössä. Päärakennus on sisustettu autentisilla esineillä, jotka on kerätty useampien vuosisatojen aikana. Museossa on näyttely, joka käsittlee aikaa 1944-1956, jolloin alue oli vuokrattu Neuvostoliitolle. Museo on auki lauantaisin kesä-elokuussa.

Kirkkonummen **keskiaikainen kivikirkko** on rakennettu todennäköisesti 1400-luvulla, sitä on laajennettu 1700-luvulla ja se on muutettu 1800-luvulla ristikirkoksi. Taiteilija Lennart Segerstråle teki neljä lasimaalausta vuonna 1930 pitäjän 600-

der andere de plannen en uitwerkingen gemaakt voor het Centraalstation van Helsinki, het Nationaal Museum van Finland en het monumentale Munkkiniemi-Haaga project met nieuwe woonwijken in het westen van Helsinki.. Bekende Finnen als Jean Sibelius, Axel Gallen-Kallela en Maksim Gorki hebben dit atelier indertijd bezocht. De woning van Eliel Saarinen is nu ingericht als museum en aan de binnenplaats bevindt zich een restaurant en café. Het atelier en de Engelse tuin zijn omgeven door een prachtige natuur nabij het Vitträsk-meer.

Rotstekeningen bij het Vitträsk-meer.

De omgeving van Kirkkonummi is al bewoond sinds de steentijd zoals gebleken is uit de eerste rotstekeningen in Finland, die hier gevonden zijn. Het was de grote componist Jean Sibelius zelf die hierover schreef in 1911 toen zijn oog getrokken werd naar vreemde inkervingen op een rots nabij het strand van Hvitträsk, het

vuotisjuhlan kunniaksi. Nämä lasimaalaukset ovat nyt kirkon arvokkain omaisuus. Alueen ollessa vuokrattuna Neuvostoliitolle vuosina 1944-1956 kirkko toimi tanssipaikkana, elokuvateatterina ja teatterina. Mainitut lasimaalaukset poistettiin hyvin ajoin ennen venäläisten tuloa ja ne korvattiin yksinkertaisilla hiilipliirroksilla, jotka oli tehnyt Lennart Segerstråle, mistä oli vähällä syntyä vakava poliittinen konflikti. Miehityksen päätyttyä kirkon kunnostukseen saatui paljon avustuksia, myös multa Pohjoismailta. Kirkko on nyt moderni ja siellä on 32-äänikertaiset urut, jotka ovat peräisin Tanskasta. Uurnalehto on myös tutustumisen arvoinen.

Myös seuraavat nähtävyyydet Kirkkonummen ympäristössä ovat tutustumisen arvoisia:

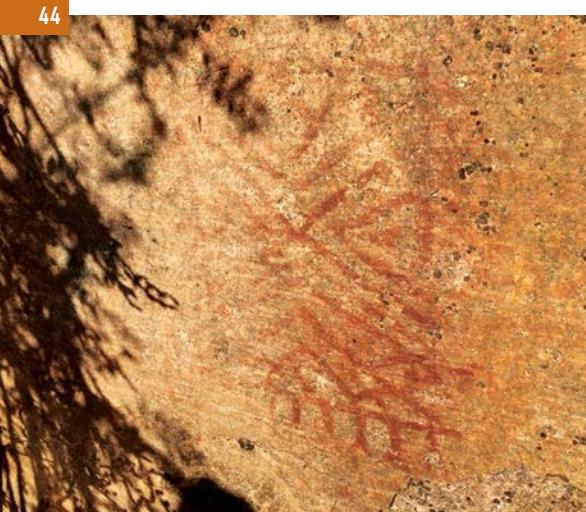
Hvitträskin tila **Luomassa**. Arkkitehdit Gesellius-Lindgren-Saarinen rakensivat

huis van zijn vriend, architect Eliel Saarinen. Meer tekeningen zijn gevonden in de jaren 60 van de vorige eeuw, een paar mijl ten westen van Hvitträsk bij Juusjärvi. Aanvankelijk dacht men dat het recente tekeningen waren, aangebracht door arbeiders die de elektriciteitsmasten hadden geplaatst, maar al snel verkreeg men zekerheid dat de inkervingen duizenden jaren oud waren.

Alisgården, Museum voor Locale Geschiedenis en Cultuur in Lapinkylä.

Het is een hofstede van een voormalige sergeant dat is ingericht als museum met rustieke objecten, waaruit blijkt hoe de mensen hier leefden aan het eind van de 19e eeuw.

'Kasteel' van Majvik in Masala. Een prachtig gebouw in Art Nouveau stijl uit het begin van de 20e eeuw. De eerste bewoner was professor medische wetenschappen op de Universiteit van Helsinki, Arthur Edvard af Forsselles (1864 – 1953).

Rotstekeningen bij het Vitträsk-meer. | Vitträsk-järven kalliomalaauksia.

saaret ovat pieniä, puuttomia ja kallioisia, muttamatta tosin on isompi ja metsäinen. Joidenkin saarten rannoilla, niityillä ja

De houten Haapajärvi kerk in Veikkola. | Haapajärven puukirkko Veikkolassa.

Deze grote buitenplaats is goed onderhouden ondanks dat het in de Winteroorlog diende als schuilplaats tegen bombardementen. Veel zeldzame bomen, planten en struiken zijn nog aanwezig in het park

ti asiasta vuonna 1911 nähtyään oudot kaiverrukset kalliossa lähellä ystävänsä arkkitehti Eiel Saarisen Hvitträskin talon rantaa. 1960-luvulla löydettiin lisää maalauskia muutaman kilometrin päässä Hvitträskistä länteen Juusjärvellä. Ensin ajateltiin maalausten olleent sähkölinjat asentaneiden työntekijöiden tekemiä, mutta pian saatiin varmuus, että ne olivat tuhansia vuosia vanhoja.

Alisgården, kotiseutumuseo **Lapinkylässä**. Talo on entisen kersantin vanha virkatalo ja on sisustettu museoksi, joka sisältää talonpoikaisesineistöä. Niistä saa kuvan siitä, miten ihmiset elivät alueella 1800-luvun lopulla.

Majvikin 'linna' **Masalassa**. Kaunis jugend-tyylinen rakennus 1900-luvun alusta. Ensimmäinen asukas oli Helsingin yliopiston läketieteen professori Arthur Edvard af Forselles (1864-1953). Tämä suuri huvila on hyvässä kunnossa huolimatta

rondom het gebouw. Tegenwoordig is het een congrescentrum met alle faciliteiten en een restaurant.

De Mattheus kerk in Masala. Deze kerk is ingewijd in 2000 en is een ongewoon harmonieuze, architectonische creatie. De symbolen op de muren en de rijk gekleurde mozaïeken verbeelden op een prachtige wijze Bijbelverhalen van Mattheus.

De houten **Haapajärvi kerk in Veikkola** is ingewijd in 1823 en is typisch rood geschilderd. Een groot deel van de materialen voor het kerkgebouw is geschenken door omwonenden. In het noorden van Kirkkonummi woonden al in de 17e eeuw veel Finstalige inwoners, die kerkdiensten hielden zonder eigen kerkgebouw. In het begin van de 18e eeuw hebben die bewoners het initiatief genomen om de kerkdiensten in de Finse taal in dat gebied te stimuleren. Een overeenkomst bepaalde echter dat de Finnen het levensonder-

siitä, että se toimi talvisodan aikana pomisuojan. Rakennusta ympäröivässä puistossa on yhä paljon harvinaisia puita, kasveja ja pensaita. Nykyään rakennuksessa toimii hyvin varustettu kongressihotelli ja ravintola.

Masalan Matteus-kirkko. Kirkko valmisti vuonna 2000 ja on poikkeuksellisen sopusuhtainen arkkitehtoninen luomus. Seinien kuvat ja värikäät mosaiikit kuvaavat kauniilla tavalla Matteuksen evankeliumin kertomuksia.

Haapajärven puukirkko **Veikkolassa** valmistui vuonna 1823 ja on punamullattu. Alueen asukkaat ovat lahjoittaneet suuren osan kirkon materiaaleista. Kirkkonummen pohjoispuolella asui jo 1600-luvulla paljon suomenkielisiä asukkaita, jotka pitivät jumalanpalveluksia ilman omaa kirkkorakennusta. Nämä asukkaat tekivät 1700-luvun alussa aloitteen suomenkie-

houd van de dominee en een deel van de kosten van zijn rijtuig moesten bekostigen. Vanwege het moeizame reizen van de dominee, verkregen de dorpelingen in 1749 toestemming hun eigen kerk te bouwen. Deze eerste Haapajärvi kerk werd voltooid door vrijwilligers. Oorspronkelijk stond deze kerk aan de oever van het meer. Overstromingen veroorzaakt door het stijgende waterpeil en de beschadigingen door een brand, deden de bewoners besluiten de kerk meer landinwaarts te herbouwen. De huidige kerk is in 1823 in gebruik genomen. De klokkentoren werd na de bouw van de kerk in 1849 geïnstalleerd en de kerkklokken worden nog steeds met de hand bediend. Het oorspronkelijke orgel was een Duits pedaalorgel, maar het huidige kerkorgel dateert uit 1975. De treden van de hoofdingang zijn uit steen gehakt en zijn zo uniek dat ze beschermd zijn en niet mogen worden aangepast.

listen jumalanpalvelusten järjestämisestä alueella. Sopimusessa kuitenkin määritettiin, että suomalaiset piti kustantaa papin eläminen ja maksaa osa hänen ajopelinsä kuluista. Papin vaivalloisen matkustamisen vuoksi kyläläisille annettiin vuonna 1749 lupa rakentaa oma kirkko. Vapaahetoiset rakensivat ensimmäisen Haapajärven kirkon. Kirkko sijaitsi alunperin järven rannalla. Nousevan veden aiheuttamat tulvat ja palovahingot saivat asukkaat päättämään kirkon rakentamisesta uudelleen kauemmaksi rannasta. Nykyinen kirkko otettiin käyttöön vuonna 1823. Kellotapuli rakennettiin kirkon valmistumisen jälkeen vuonna 1849 ja kelloja soitetaan yhä käsin. Alkuperäiset urut olivat saksalaiset pedaaliorut, mutta nykyiset urut ovat vuodelta 1975. Pääsisäänkäynnin portaat on hakattu kivistä ja ovat niin ainutlaatuiset, että ovat suojuhde eikä niitä saa muuttaa.

Toen de kerk van Kirkkonummi ten tijde van de bezetting daar door de Sovjet-Unie in 1944 – 1956 als kerk gesloten werd, konden de parochianen in deze Haapajärvi kerk terecht. Tegenwoordig is de Haapajärvi dorpskerk een populaire doop- en bruiloftskerk.

Het Sarvik Landhuis in **Sundsberg**. Een landhuis ingericht als museum.

Het Orthodoxe klooster Pokrova in het dorpje **Jorvas**, dat is ingewijd in juni 2002.

De omgeving van Kirkkonummi heeft dus veel te bieden voor zowel natuur- als cultuur liefhebbers.

In het volgende nummer reizen we door naar Espoo.

Jacques Groenendijk

Kun Kirkkonummen kirkko oli Neuvostoliiton vuokra-aikana vuosina 1944–1956 suljettu, seurakuntalaiset saivat käyttää tästä Haapajärven kirkkoa. Nykyään Haapajärven kyläkirkko on suosittu kaste- ja hääkirkko.

Sarvikin kartano **Sundsbergissa**. Museoksi sisustettu kartano. Pokrovan ortodoksiluostari **Jorvaksessa**, avattiin kesäkuussa 2002.

Kirkkonummen ympäristöllä on siis paljon tarjottavaa sekä luonnosta että kulttuurihistoriallisesta kiinnostuneille. Seuraavassa numerossa jatkamme matkaa Espooseen.

Jacques Groenendijk
Käännös: Mia Uusitalo

Terug naar Koli – deel 3

Het Karelsche landschap in schilderkunst, literatuur en muziek

De Kareliëreizen aan de vooravond van Finlands onafhankelijkheid hadden iets exotisch. Karelië was vertrouwd en vreemd tegelijk. De schrijvers, schilders en fotografen die Lönnrots pad volgden naar licht en duisternis van de eigen oorsprong, waren ontdekkingsreizigers. De reizen vonden plaats vanuit het zuiden, startpunt en eindpunt was Helsinki. Niettemin waren enkele karelianisten zelf afkomstig uit Karelië, zoals de schilder Pekka Halonen en de grote dichter Eino Leino.

Daniël Loos

De macht van het woord

Eino Leino (1878-1926) kwam uit Paltamo, iets ten noordoosten van Kajaani, en zijn ouderlijk huis stond op letterlijk een steenworp afstand van de boerderij van waaruit Lönnrot veertig jaar eerder zijn zoektocht naar de bronnen van de Kalevala-

vala ondernam. Toen Leino 12 jaar oud was publiceerde hij zijn eerste gedicht, over het kasteel van Kajaani. Zijn vader was overleden en het gezin was om die reden afgereisd naar familie in Hämeenlinna. Maar Leino had zijn geboortestreek voor de rest van zijn leven in zijn hart gesloten, zoals uit veel van zijn gedichten zou blijken.

Opvallend aan de toon van Leino's gedichten is de eenvoud van de taal – het sluit meer aan bij Alexis Kivi, dan bij de wat gezwollen taal van Runeberg en Topelius, wat er ook mee te maken heeft dat hij in het Fins schreef en niet in het Zweeds. Het vaste metrum en het beginrhythme van veel van Leino's poëzie zijn een evident invloed van de Kalevala. Het

Koli (foto | kuva Daniël Loos, 2014).

49

Takaisin Kolille – osa 3

Karjalainen maisema maalaustaiteessa, kirjallisuudessa ja musiikissa

Suomen itsenäisyyden kynnyksellä tehtyihin Karjalan matkoihin liittyi eksotiikkaa. Karjala oli yhtä aikaa tuttu ja vieras. Kirjailijat, taidemaalariit ja valokuvaajat, jotka seurasivat Lönnrotin jalanjälkiä omien alkulähteiden valoon ja pimeyteen, olivat tutkimusmatkailijoita. Karjaan tultiin etelästä päin; matkan alku- ja päätepisteenä oli Helsinki. Eräät karelianistit olivat kuitenkin itsekin lähtöisin Karjalasta, kuten maalari Pekka Halonen ja suuri runoilija Eino Leino.

Sanan mahti

Eino Leino (1878–1926) oli kotoisin Paltamosta Kajaanin koillispuolelta, ja hänen lapsuudenkotinsa oli sananmukaisesti kivenheitton päässä maatalosta, josta käsin Lönnrot oli neljäkymmentä vuotta ai-

kaisemmin lähtenyt etsimään Kalevalan syntyseutuja. Leino julkaisi 12-vuotiaana ensimmäisen runonsa, joka kertoii Kajaanin linnasta. Hänen isänsä oli kuollut ja perhe oli muuttanut sukulaisten luo Hämeenlinnaan. Leino oli kuitenkin sulkenut synnyinseutunsa sydämeensä koko loppuelämänsä ajaksi, mikä näkyy monista hänen runoistaan.

Leinon runoissa kiinnitettiin huomio kielen yksinkertaisuuteen. Se tuo ennemmin mieleen Aleksis Kiven kuin mahtipontisen Runebergin tai Topeliuksen, mikä johtuu siitäkin, että Leino kirjoitti suomeksi eikä ruotsiksi. Leinon runoudelle tyypillinen kiinteä runomitja ja alkusointu ovat ilmeistä Kalevalan vaikutusta. Se antaa

runoille välittömyyttä ja musikaalisuutta, joka tuolloin oli jotaain aivan uutta.

Helsingissä Leino löysi luontevan toimintaympäristön Päivälehdestä, jossa hän julkaisi kirjoituksia, kunnes Venäjän sensuuri vuonna 1905 kielsi lehden. Sortovuosina, kun sensuuri ja itsesensuuri punnitsivat ja puntaroivat sanoja, runoudella oli entistä suurempi merkitys. Puntarointi teki sanoista ytimekkäämpää. Kun lehdistöä vaiennettiin yhä voimakkaammin, runous otti rivien välissä sen paikan – niiden silmissä, jotka osasivat lukea sanoman. "Sanan mahti, Suomen voima", sanoo sananlaskukin. Monia Leinon runoista voidaan lukea nuoren, vapautta tavoittelevan

Eino Leino, getekend door Pekka Halonen (1897). | Pekka Halosen piirros Eino Leinosta (1897). >>

Eino Leino
19 vuotiaana
piirtänyt Pekka Halonen

geeft de gedichten een directheid en een muzikaliteit die op dat moment heel vernieuwend was.

In Helsinki vond Leino zijn natuurlijke habitat in de kring van *Päivälehti*, waarvoor hij schreef tot het blad in 1905 door het Russische bewind werd verboden. In een repressieve tijd van censuur en zelfcensuur werd het belang van de dichtkunst steeds groter. Woorden werden gewikt en gewogen en daardoor krachtiger. Waar de journalistiek steeds meer monddood werd gemaakt, nam de poëzie tussen de regels door haar taak over – voor de goede verstaanders. ‘De macht van het woord is Finlands kracht’, zoals het Finse spreekwoord zegt. Veel gedichten van Leino laten zich lezen vanuit het standpunt van een jonge natie die streeft naar vrijheid en zelfbehoud. “Hemel! Bewaar de storm voor een andere keer, geef ons nu genadig weer. God! Geef ons nu geen vrees en bescherm de

olemassaolonsa puolesta taistelevan kansakunnan näkökulmasta.” Oi, antaos taivas tyyntä nyt, jos sitten sa annatkin muutal! Oi, varjele Luoani vakainen nyt orvon omenapuuta!” (*Omenankukat, Sata ja yksi laulu*, 1898).

Suomalainen ja eurooppalainen runoilija

Karjalan kävijöille oli typillistä, että he eivät tuijottaneet ainoastaan menneisyyteen vaan loivat katseensa myös tulevaisuteen ja Suomen asemaan Euroopassa. He eivät matkustaneet pelkästään pohjoiseen vaan myös etelään, pois Suomesta. Leino teki matkoja mm. Berliiniin, Pariisiin ja Roomaan. Hän opiskeli myös vieraita kieliä ja toimi käänänä. Leino suomensi useita kansainvälistiä mestariteoksia, muun muassa Goethea, Schilleriä ja Dantea (*Divina Commedia*).

“appelboom van een wees!” (*Appelbloesem, uit Honderd en één gedichten*, 1898).

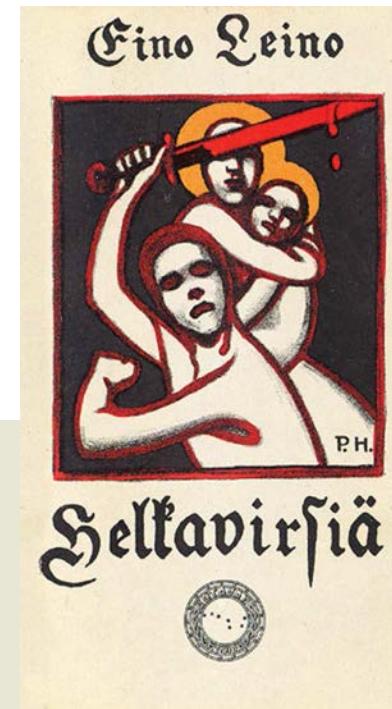
Dichter in Finland en Europa

Kenmerkend voor de Kareliëgangers was dat zij niet alleen terugkeken naar het eigen verleden, maar ook vooruitkeken naar de toekomst en naar de plaats van Finland in Europa. Ze reisden allen niet alleen noordwaarts, maar ook zuidwaarts, weg uit Finland. Leino reisde naar o.a. Berlijn, Parijs en Rome. Ook leerde hij buitenlandse talen en ging hij werken als vertaler. Hij vertaalde een aantal internationale meesterwerken naar het Fins, onder andere van Goethe, Schiller en Dante (de *Divina Commedia*).

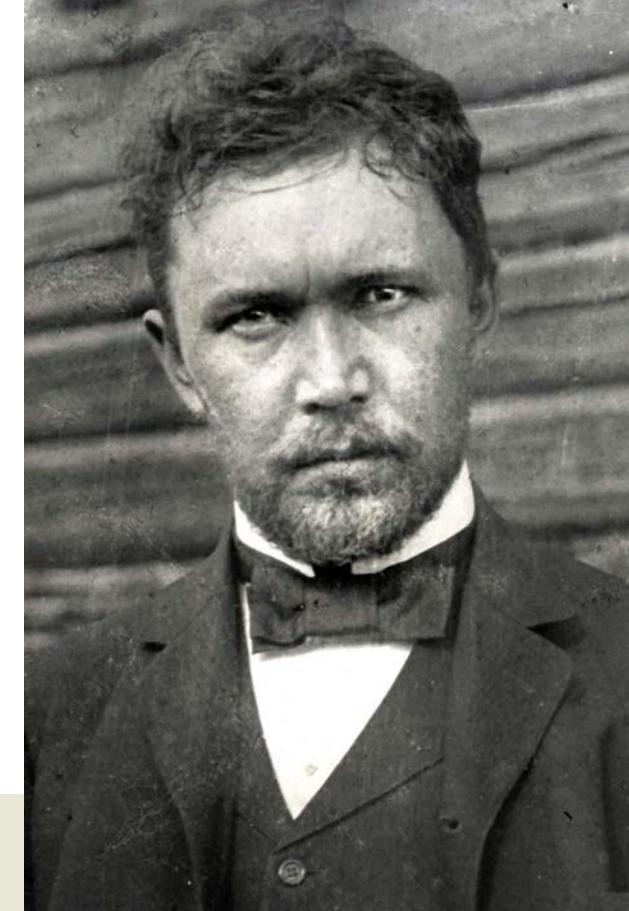
Leino was behalve dichter, vertaler en schrijver van romans en toneelstukken ook criticus – literatuurcriticus en in bredere zin: een criticus van zijn tijd. Hij stelde zich teweer tegen burgerlijke geza-

Leino oli paitsi runoilija, käänijä ja romani- ja näytelmäkirjailija myös kriitikko – kirjallisuuskriitikko sanan laajassa merkityksessä: aikansa arvostelija. Hän vastusti sävyisää porvarillisuutta, kritikiointiä venäläistämiseen alistumista sekä luokkayhteiskunnan ja kirkon inertiaa. Kritikkisään hän ei unohtanut vivahteita eikä humoria. Runossa *Kun kello seisoo* Leino kuvailee Suomea maana, jossa kukaan ei tiedä, mitä kello on.

pigheid, tegen het gemak waarmee velen de russificatie ondergingen en tegen de inertie van de klassenmaatschappij en de kerk. In zijn kritiek verloor hij subtiliteit en humor niet. In het gedicht *Als de klok stilstaat* (*Kun kello seisoo*) beschouwt hij Finland als een land waar niemand weet hoe laat het is.

Omslag van de dichtbundel *Helkavirsiä* (1903) van Eino Leino, ontworpen door Pekka Halonen. | Pekka Halosen suunnittelema kansi Eino Leinon *Helkavirsiin* (1903).

Eino Leino (1903).

Lauri Leppänen: Eino Leino (1951-53), Esplanadi, Helsinki.

Als de klok stilstaat

Dit volk is als een stad
waar de klok van stilstaat –
men vraagt bij alle buren,
maar niemand weet de tijd,
de torenklok is stuk
en zwijgt bij alle uren.

Horloges lopen achter of voor,
wiens klok loopt nog op tijd?
Dit volk mist ieder spoor,
de tijd kent geen autoriteit.

Was er maar één iemand in het land,
was er maar één te vinden
die met goed recht en goed verstand
de klok weer op kon winden.

Die zou bestijgen de toren
de wijzers zetten met vaste hand
dan was zijn roep te horen
“Dit is nu de tijd van het land”.

Kun kello seisoo

Tää kansa on kuin kaupunki,
min tornin kello seisovi,
ja aikaa kysymähän niin
nyt kaikki juoksee naapuriin.

Mut toisen kello edistää
ja toisen jälkeen ihan jäät
ja kaikki toimet nurin käy,
kun ajan johtajaa ei näy.

Jos tääll' ois mies, jos yksikin,
niin itsे nousis tornihin
ja voiman oikeudella hän
sen kellon vetäis käymähän.

Al wisten we niet hoe precies het klopt,
van chaos waren we bevrijd,
dan was alles weer ontstoop,
we hadden tenminste weer een tijd.

Kan dit land op iemand hopen,
die ons zo tot voorbeeld is?
- niemand laat de klok weer lopen
en wat er loopt, loopt mis.

De juiste tijd zijn we verloren
uren worden dagen, dagen worden weken
niemand komt en beklimt de toren
aan zo'n iemand blijft het ons ontbreken.

Ja huutais: "Näin on aika maan!" –
ja oman päänsä mukaan vaan
hän ajan kellon asettais –
ja kaikki uskoa sen sais!

Ja vaikk' ei ois se tullutkaan
niin sekunnilleen oikeaan,
ois pälkähästä päästy pois
ja jokin aika saatu ois.

Mut mies se viipyy, viipyy vaan
ja yhä seisoo kello maan
ja kaikki toimet nurin käy,
kun ajan johtajaa ei näy.

In zijn politieke en religieuze denken sloot Leino aan bij de progressief-liberale tendensen die toen in veel landen in Europa in opkomst waren. Behalve het socialisme was dat ook het pacifisme. Hij zocht naar een toekomst voor een sterk, onafhankelijk Finland zonder gewapende strijd – een streven dat sterker, maar ook moeilijker werd in de dagen van onderdrukking en spanning. In de tijd van de revoluties, de extreme polarisatie tussen de Roden en de Witten en de Eerste Wereldoorlog klonk steeds luider de roep om strijd en victorie, maar ook de roep om vrede en verdraagzaamheid.

Leino was in 1916 een van de oprichters van het weekblad *Sunnuntai* (Zondag), dat in Finland een stem gaf aan pacifisme en de in die tijd ook in Finland opkomende theosofie. De duistere tijden riepen een tegenbeweging op die zich afwendde van oude conventies en maatschappelijke

ordening. De theosofen wilden het geloof verdiepen door de gemeenschappelijke elementen van verschillende religies te vinden, binnen en buiten de westerse traditie. Het primaat van de kerk op religieus gebied verdween: het geloof werd meer een kwestie van het individu, van persoonlijke beleving en spirituele zoektocht.

Veel van Leino's gedichten geven woorden aan dit spirituele zoeken. Zoals het *Neurielied van de skiërs* (*Hiihtäjän hyräily*), dat een oproep de gebaande wegen te verlaten en de onbekende wereld te verkennen.

Politiitissa ja uskonnollisessa ajattelussaan Leino liittyi edistyksellis-liberaaleihin suuntauksiin, jotka tuolloin vahvistivat monissa Euroopan maissa. Sosialismiin lisäksi näihin kuului myös pasifismi. Leino etsi vahvalle, itsenäiselle Suomelle tulvaisuutta, joka saavutettaisiin ilman aseellista taistelua. Sorron ja jännityksen vuosina tämä pyrkimys kävi yhä voimakkaammaksi, mutta myös vaikeammaksi. Vallankumousten, punaisten ja valkoisten välichen jyrkän jaon ja ensimmäisen maailmansodan aikana huudettiin yhä voimakkaammin taistelua ja voittoa, mutta kai-vattiin myös rauhaa ja suvaitsevaisuutta.

Vuonna 1916 Leino oli mukana perustamassa viikkolehteä *Sunnuntai*, josta tuli Suomessa pasifismiin ja myös nousevan teosofian äänitorvi. Synkät ajat synnyttivät vastalikkeen, joka käänsi selkänsä vanhoille tottumuksille ja vanhalle yh-

Neurielied van de skiër

*Goed om te skiën
lange tochten te maken,
als het sneeuwdek blinkt
en de hemel is blauw.
Beter om te skiën
als de takken gaan kraken,
als stormgeras klinkt
en de hemel wordt grauw.*

*Goed om te skiën
met een vriend aan je zij,
het spoor wijst door de dalen
en het zicht is vrij.
Beter om te skiën
door de nacht alleen,
zelf de richting te bepalen,
al zie je niet waarheen.*

*Goed om te skiën
naar de warme haard
met een duidelijk doel
en de route gepland.
- Geweldig om te skiën
weg van goed en kwaad,
koersend op je gevoel,
bestemming onbekend.*

*Goed om te skiën
vol goede moed en blij
de hoop als baken in de nacht
onbekomerd en vrij.
Maar ook goed te skiën
bezweert, moe, de wanhoop nabij,
in schemerlicht zonder kracht
en de dood aan je zij.*

Hiihtäjän hyräily

*Hyvä on hiihtäjän hiihdellä,
kun hanki on hohtava alla,
kun taivas kirkasna kaareutuu –
mut hauskempi hiihtää, kun ruskavi puu,
tuul’ ulvovi, polku ummessa
ja tuisku on taivahalla.*

*Hyvä on hiihtäjän hiihdellä,
kun ystävä häll’ on myötä,
kun latu on aukaistu edessään –
mut parempi hiihdellä yksinäänen,
tiens’ itse aukaista itselleen
ja yksin uhmata yönä.*

*Hyvä on hiihtäjän hiihdellä,
kun tietty on matkan määrä,
kun liesi viittovi lämpöinen –
mut sorjempia, uljaampia hiihtää sen,
joka outoja onnen vaiheita käy
eikä tiedä, miss’ oikea, väärä.*

*Ja hyvä on hiihtäjän hiihdellä,
kun riemu on rinnassansa,
kun toivo sähkyvi soihtuna yöss’ –
mut käypä se laatuun hiihtää myös
hiki otsalla, suurissa suruissa
ja kuolema kupeellansa.*

Ook het bekende gedicht *Nocturne* eindigt met “Voor me ligt een beschaduwde pad, leidend naar een onbekende hut.”

In het gedicht *Rust (Rauha)*, vergelijkbaar met Goethe’s *Wandrers Nachtlied* (“Über allen Gipfeln ist Ruh”) vind de dichter rust in de eenheid met de natuur:

*Het groeien van de bloemen kan ik horen
en de taal van de bomen begrijpen.
Ik geloof dat nu de wensen en het koren
en met alles de dromen rijpen.*

En de *Hymne aan de aarde (Maan virsi)* is een eerbetoon aan de aarde als was het een godheid: de natuur als levenskracht en levensbedreiging.

Sibelius heeft deze tekst voor koor en orkest getoont en fraai tot klinken gebracht hoe alles en iedereen zich verenigt in een aanroeping en verering van de aarde. Sibelius schreef het kort na de

Myös tunnettu runo *Nocturne* päättyy säkeeseen “edessäni hämäräinen tie, tuntemattomahan tupaan vie”.

Runossa *Rauha*, joka on verrattavissa Gothen runoon *Wanderers Nachtlied* (“Über allen Gipfeln ist Ruh”), runoilija löytää rauhan ykseydestä luonnon kanssa:

*Minä kuulen, kuink’ kukkaset kasvavat
ja metsässä puhuvat puut.
Minä luulen, nyt kypsyyt unelmat
ja toivot ja tou’ot muut.*

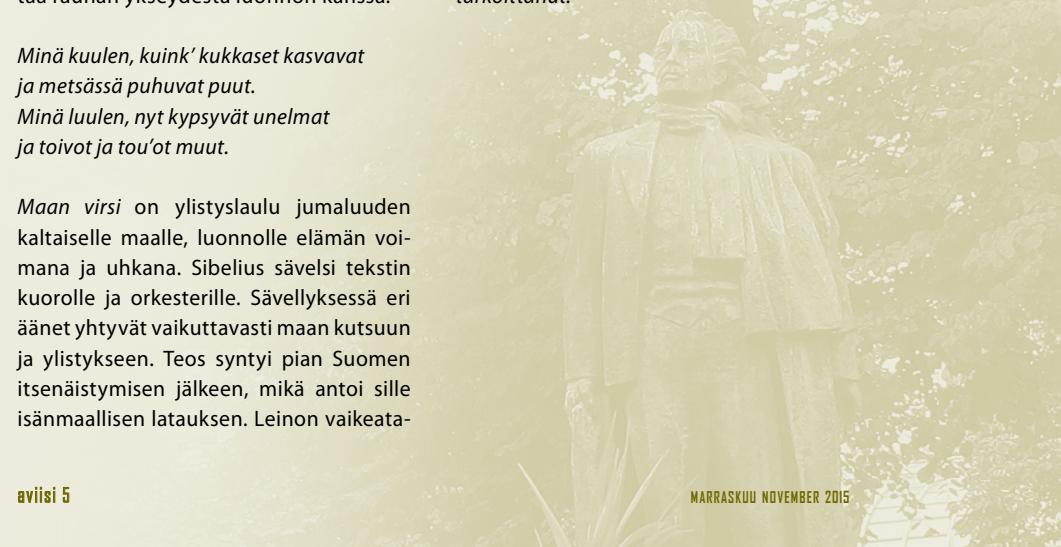
Maan virsi on ylistyslaulu jumaluuden kaltaiselle maalle, luonolle elämän voimana ja uhkana. Sibelius sävelsi tekstin kuorolle ja orkesterille. Sävellyksessä eri äänit yhtyvät vaikuttavasti maan kutsuun ja ylistykseen. Teos syntyi pian Suomen itsenäistymisen jälkeen, mikä antoi sillle isänmaallisen latauksen. Leinon vaikeata-

Finse onafhankelijkheid, waardoor het een zekere patriottische lading kreeg. De wat wollige tekst was hem niet geheel duidelijk. Toen hij Leino vroeg naar de betekenis van enkele zinnen, schudde Leino peinzend het hoofd en zei: “Ik begrijp het ook niet echt. Wat zou ik hebben bedoeld?”

Akseli Gallen-Kallela: Eino Leino, 1917.

juinen teksti ei aina ollut Sibeliukselle ai-van selvä. Kun hän kysyi runoilijalta erään hämärän kohdan merkitystä, Leino pu-disteli miettelääänä päätään ja totesi: “En minäkään sitä oikein ymmärrä. Mitä lienen tarkoittanut.”

Hymne aan de aarde

Wieg en graf,
grijze macht
van de vruchtbare grond,
die het leven gaf en de regen bracht,
het goud van de zon deed ontstaan,
die het water van de beken zond
uit de duistere diepten vandaan,
die blijdschap schonk en nood
het geschenk van het leven
en de gevreesde dood.
...

Aarde! Laat de kantele jou een lied beginnen,
een hymne zetten we samen in gang,
laat ons onze zorgen overwinnen
in de pracht van Finlands zomerzang.
Wat kan ons gebeuren,
waar in midzomer de berk
en de vogelkers geuren,
de samenzang die maakt ons sterk.
...

Maan virsi

Kehto ja hauta,
harmaja valta
muhkean mullan,
sateen ja paahavan päivyen kullen,
nouseva norosta, turpehen alta,
antaja elon,
kantaja ikuisen kuoleman pelon.
...

Maa! sulle kiitosta kantele soikoon,
suivilaulu Suomen,
tuoksussa juhannuskoivun ja tuomen,
rikkaana riemuita virtemme voikoon,
elonhuulet voittaa,
kauneuden korkean sydänkieltä soittaa.
...

Alles zingt het mee, heel het land,
de zang komt van alle zijden,
alles in een groots verband
van valleien, de akkers en de weiden.
Alles zingt mee om de aarde te eren
koebelnen laten zich horen
hoorngeschal klinkt langs de meren,
zingt mee met de jubelkoren.
Niets zwijgt of staat alleen,
alles schalt een jubelgroet,
alles komt in dit feest van licht bijeen
Aarde, de heilige Aarde!
schenkt alles in overvloed.
Alles van waarde
danken we aan de
Aarde, heilige Aarde!

Met zijn mystieke inslag en zijn wending tot de natuur als de plek waar de mens vrij is van maatschappelijke dwang en een eenheid kan vinden met de geestelijke wereld, sluit hij aan bij het symbolisme, zoals dat in de schilderkunst is te vinden bij voorbeeld Gallen-Kallela. De boedschappen uit de dromenwereld, horen hoe de bloemen groeien, horen wat de bomen zeggen, de aarde aanroepen: het is een literair symbolisme zoals je dat op meer plekken in Europa kunt vinden op de grens tussen romantiek en moderniteit, zoals ook in Nederland bij Gorter, Adriaan Roland Holst of van Eeden.

Maar het is ook een typisch Finse vorm van natuurmystiek en sjamanisme, die past bij de pantheïstische inslag van de Karelögangers en die een oud verleden heeft. Zo heeft Leino met zijn poëzie de traditie van de runen van de Kalevala en

Mystiikkaan taipuvalla luonteellaan ja näkemällä luonnon paikkana, jossa ihmisen on vapaa yhteiskunnan kahleista ja voi löytää yhteyden henkiseen maailmaan, Leino liittyy symbolismiin, joka näkyy maalaustaiteessa esimerkiksi Gallen-Kalelen teoksissa. Unimaailman viestit, kukkien kasvun ja puiden puheen kuunteleminen, maan kutsuminen – samaa symbolismia tapaa romantiikan ja modernismin taitteessa eri puolilla Eurooppaa. Alankomaissa sitä edustavat Herman Gorter, Adriaan Roland Holst ja Frederik van Eeden.

Suomalaiseen symbolismiin liittyy kuitenkin myös luonnonmystiikkaa ja šamanismia, jotka rinnastuvat Karjalan kävijöiden panteistiseen katsomukseen ja joilla on pitkä historia. Leino jatkoi näin runoudessaan Kalevalan ja Kantelettaren

Kanteletar een modern vervolg gegeven, in vorm en inhoud.

Daniël Loos

P.S.

De gedichten van Leino zijn in het Nederlands vertaald/vertaald door Daniël Loos op basis van een letterlijke vertaling door Leena Määttänen.

In de volgende Aviisi het slot van deze serie, dan over Pekka Halonen.

perinnettä antaen sille modernin muodon ja sisällön.

Daniël Loos

Käännös: Leena Määttänen

Carel
van
Bruggen

Knippen?

Ook in de zomer groeit mijn haar. De hoeveelheid is beduidend minder dan vroeger, maar wat er nog is, groeit gewoon door. En omdat wij de laatste jaren de zomer in Finland doorbrengen, ga ik daar in de zomermaanden een paar keer naar de kapper.

In Nederland laat ik mij knippen door Chantal. Ik bel haar, maak een afspraak, laat mijn hoofd boven de wasbak zakken, krijg een wasbeurt, wordt een beetje afgedroogd en naar de kappersstoel geleid. Vervolgens krijg ik een dubbele espresso en begint Chantal met haar taak. Die taak bestaat voor een deel uit knippen maar voor minstens zo'n groot deel uit praten. Samen praten wij over van alles, over vakanties, over kinderen, over het weer natuurlijk en ook persoonlijke

dingen komen soms aan bod. Wanneer wij meningen hebben over bepaalde onderwerpen steken wij die niet onder stoelen of banken. Eigenlijk is alles bespreekbaar. Af en toe stopt Chantal even met knippen en geeft mij gelegenheid mijn koffie op te drinken. Een andere klant, die wacht tot ik klaar ben of die zit te wachten tot de verf voldoende ingetrokken is, praat soms ook mee. Het is ontzeggegelyk genoeglijk bij Chantal. Met een opgefist hoofd aan buiten- en binnenkant verlaat ik haar zaak. "Doe uw vrouw de groeten", roept zij nog als ik de deurknop al in mijn hand heb.

U ziet het natuurlijk al lang aankomen. In Finland gaat het er zo niet aan toe. De kapper of de kapster – in bijna alle gevallen

len zijn het kapsters trouwens - spreken boeh noch bah. Zij beperken zich tot een paar woorden die alle betrekking hebben op wat er met mijn haar zal gebeuren. "Knippen?", vroeg de jonge kapster mij van de zomer toen ik de kapperszaak binnen stapte. Ik antwoordde bevestigend. Zij ging mij voor naar een van de stoelen, deed mij een zwarte cape om en vroeg toen "hetzelfde model?" Opnieuw antwoordde ik bevestigend. De volgende vraag was hoeveel eraf moet. "De lengte van vier weken", antwoordde ik. Aan het einde van de rit zei zij alstublieft en ik zei dank u wel. Ook in en rond de andere stoelen werd tijdens de knipsessie geen woord gesproken. Het was overigens nog niet zo erg als in een andere kapperszaak in Tapiola waar ik in het verleden wel kwam. Daar zaten de in zwarte capes gehulde mannen tijdschriftartikelen te lezen terwijl zij geknipt werden. De enige geluiden die er te horen waren, werden

veroorzaakt door de airco en de vlijtig gehanteerde scharen.

Terwijl ik dit schrijf, moet ik denken aan een anekdote die mijn Finse vrouw mij ooit vertelde. Zij was als teenager in Lapland op vakantie met haar oudere broer en zijn vrouw. Zij zouden beginnen aan een trektocht door de wildernis. Voor zij begonnen gaf haar broer een laatste instructie. Hij zei: "Hier wordt alleen over belangrijke zaken gesproken en belangrijke zaken die zijn er niet veel." Of zulke instructies ook op de Finse kappersschool gegeven worden, is mij niet bekend, maar het zou zo maar kunnen.

Carel van Bruggen

Tukanleikkuu?

Tukkani kasvaa kesälläkin. Hiusten määrä on selvästi pienempi kuin ennen, mutta mitä vielä on jäljellä, ne kasvavat vain jatkuvasti. Ja koska viime vuosina vietämme kesän Suomessa, käyn siellä myös pari kertaa parturissa.

Hollannissa annan Chantal'in leikata hiuksetni. Soitan hänelle, varaan ajan, lasken pääni pesulaltaan reunalle, tukkani pestään ja kuivataan vähän, ja minut ohjataan kampaajantuoliin. Seuraavaksi saan tupla-espresson, ja Chantal aloittaa työnsä. Tehtävään kuuluu osaksi hiustenleikkuu, mutta vähintään yhtä tärkeänä osana juttelu. Puhumme kaikesta, lomista, lapsista, tietysti säästä ja henkilökohtaisetkin asiat ovat joskus puheenaiheena. Jos meillä on jostain

määräytystä asiasta omia mielipiteitä, emme piilota niitä tuolien ja penkkien alle. Oikeastaan kaikesta voi puhua. Väilllä Chantal lopettaa leikkaamisen ja antaa minulle mahdollisuuden hörpätä kahviaani. Joku toinen asiakas, joka odottaa vuoroaan tai joku, joka istuu odottamassa hiusväriin imetyymistä, osallistuu joskus keskusteluun. Sanomattakin on selvää, että Chantal'in luona on rattoisaa. Pääni piristettynä sekä ulko- että sisäpuolella lähdien hänen liikkeestään. "Terveisiä vaimollenne" huudahtaa hän vielä kun minulla jo on ovenkahva kädessäni.

Näette tietenkin jo mitä tuleman pitää! Suomessa ei asiaa hoideta näin. Parturi tai kampaaja – yleensä nainen – ei puhu

sitä eikä täitä. Hän rajoittaa puhumisen pariin sanaan jotka koskevat sitä, mitä hiuksilleni tullaan tekemään. "Hiustenleikkuu?", kysyi nuori kampaaja minulta kun astuin liikkeeseen sisään. Vastasin myöntävästi. Hän käveli edelläni yhden tuolin luo, laittoi mustan viitan harteilleeni ja kysäsi sitten "Samalla tavoinko?". Vastasin taas myöntävästi. Seuraava kysymys oli kuinka paljon lyhyemmäksi. "Neljän viikon kasvu", vastasin. Homman lopuksi hän sanoi "olkaa hyvä" ja minä kiitin. Muidenkaan tuolien äärellä ei puhuttu sanaakaan. Tämä ei muutten ollut ihan yhtä vakavaa kuin erässä toisessa parturiliikkeessä Tapiolassa, missä joskus muinoin kävin. Siellä istuivat mustiin viittoihin käärityt miehet lukien lehtiä silloin kun hiuksia leikattiin. Silloin ainoat kuuluvat äänit tulivat ilmanvaihdosta ja ripeästi käsitellyistä saksista.

Tätä kirjoittaessani tulee mieleeni tarina, jonka vaimoni on joitakin kertoja kertonut minulle. Hän oli joskus teini-ikäisenä ollut vanhimman veljensä ja hänen vaimonsa kanssa Lapissa. He olivat aloittamassa erämaavaellustaan. Ennen lähtöä veli antoi viimeisiä ohjeita. Hän sanoi: "Tällä sitten puhutaan vain siitä, mikä on tärkeää, ja sitä ei ole paljon". Annetaanko sellaisia ohjeita myös kampaajakoulussa, sitä en tiedä, mutta niin saattaa hyvinkin olla.

Carel van Bruggen
Käännös: Pirkko van Bruggen

Tentoonstelling Munch : Van Gogh

Deze activiteit op zondag 18 oktober is een groot succes geweest. Ondanks de op dezelfde dag gehouden marathon van Amsterdam hebben ruim 100 leden van de Verenigingen Nederland-Finland en Nederland-Noorwegen zich aangemeld en daarmee is zelfs onze eigen verwachting overtroffen.

Jacques Groenendijk

Buiten stonden bestuursleden met Finse, Noorse en Nederlandse vlaggetjes de leden op te vangen en te verwijzen naar de ingang. In de nieuwe hal, voorbij de kassa's en de roltrappen naar beneden, stonden ook vrijwilligers met vlaggetjes om de trappenopgang naar het auditorium aan te wijzen, waar vrijwilligers van beide verenigingen de gasten ontvingen. Het was volle bak in het auditorium, dat met zijn 100 plaatsen volledig bezet was.

Hoofdconservator van het van Gogh Mu-

seum, Edwin Becker heeft een heldere, interessante lezing en uitleg gegeven die met name ging over de parallelles tussen Munch en van Gogh. Stuk voor stuk kwamen de belangrijkste schilderijen van de tentoonstelling aan bod. Leden die 's morgens al de schilderijen in het museum bewonderd hadden, gingen na afloop van de lezing en de koffiepauze opnieuw een rondje maken met de kennis en nieuwe inzichten die ze tijdens de lezing hadden opgedaan. Voor anderen was de koffiepauze een aangename mogelijkheid om met vrienden of kennissen wat langer bij te praten alvorens de schilderijen te bezichtigen.

De tentoonstelling op zich was overzichtelijk en volgens bepaalde thema's opgezet. Onder de meer dan honderd kunst-

werken zijn diverse iconische topstukken en bijzondere bruiklenen die haast nooit worden uitgeleend, zoals *De schreeuw*, en *Madonna van Edvard Munch* en *Sterrennacht boven de Rhône* en *Patience Escalier* ('*De boer*') van Vincent van Gogh. Hoewel het redelijk druk was waren er voldoende mogelijkheden om de schilderijen gedetailleerd te bekijken. De extra teksten boven de schilderijen in grote letters, waren voor veel mensen die op iets grotere afstand stonden dan vlak voor het doek, aangenaam leesbaar.

Inmiddels hebben ons al veel enthousiaste reacties bereikt, zowel mondeling als schriftelijk of per mail. Leuk was dat Edwin Becker daags na de tentoonstelling zelf ook nog een stuk of vijf positieve reacties heeft gekregen. Het experiment om samen met de Vereniging Nederland-Noorwegen deze activiteit te houden is bij velen goed gevallen gezien de verzoeken om dit vaker te doen.

Koffiepauze na de lezing door Edwin Becker. | Kahvihetki
Edvard Beckerin pitämän luennon jälkeen.

Al met al een interessante en geslaagde middag.

Jacques Groenendijk

Munch : Van Gogh - Näyttely

Munch : Van Gogh -näytelyn tiimoilta pidetty tapahtuma 18. lokakuuta oli suuri menestys. Vaikka samana päivänä pidettiinkin maraton Amsterdammissa, paikalle saapui yli sata ilmoittautunutta Alankomaat-Suomi - ja Alankomaat-Norja Yhdistyksen jäsentä. Tämä oli paljon enemmän kuin mitä olimme osanneet odottaa.

Johtokunnan jäsenet toivottivat vieraat tervetulleiksi paikalle ulkona suomalais-t-, norjalaisen- ja hollantilaisten lipujen kanssa osoittaa kulkusuunnan. Uudessa hallissa, kassojen takana kulkevia rullaportaiden alapäässä osoittivat vapaaehtoiset auttajat puolestaan liput käsissään kulkusuunnan auditoriaan, missä molempien yhdistysten jäsenet toivotivat paikalle tulleet tervetulleiksi. 100-

paikkainen auditoria oli tupaten täynnä. Van Gogh museon pääkonservaattori Edwin Beckerin pitämässä selkeässä ja mielenkiintoisessa esityksessä valotettiin Munchin ja van Goghin yhtymäkohtia. Näyttelyssä esillä olleet maalaukset tulivat vuorollaan esiin. Osanottajat, jotka olivat kierrelleet näytelyn läpi aamulla, lähtivät luennon ja kahvitarjoilun jälkeen uudelle kierrokselle katsoakseen taideteoksia uusin silmin. Monet jäävät juomaan kahvia kauemmin viettääkseen aikaa ystävien ja tuttujen kanssa ennenkuin hekin siirtyivät näytelyn puolelle. Näyttely oli selkeä ja se oli jaoteltu eri teemojen mukaan. Yli sadan taideteoksen joukossa oli useita ikonisia töitä joita harvoin lainataan muualle. Tällaisia töitä ovat

mm Edvard Munchin *Huuto* ja *Madonna sekä Vincent van Goghin Tähtitaivas Rhônen yllä* ja *Patience Escalier*. Vaikkakin painalla oli massoittain ihmisiä, taideteosten lähempi tarkastelu onnistui melko hyvin.

Maalausten päällä oli suuremmilla kirjaimilla kirjoitettuja tekstejä niin että niiden lukeminen onnistui kauempaakin. Olemme saaneet tapahtuman tiimoilta paljon innostunutta palautetta. Oli myös mukava kuulla, että Edwin Becker on saanut henkilökohtaisesti ainakin viisi positiivista palautetta. Kokeilua järjestää tämä yhdessä Alankomaat-Norja Yhdistyksen kanssa pidettiin positiivisena asiana ja monien toiveena oli jotain vastaavaa tulevaisuudessakin.

Kaiken kaikkiaan mielenkiintoinen ja onnistunut iltapäivä.

Jacques Groenendijk
Käännös: Minna Räty

Doorkijkjes in het bos van Van Gogh en Munch. | Kurkistuspaikeja Van Goghin ja Munchin metsässä.

Word lid! | Liity jäseneksi!

Naam | Nimi _____

Voorletters | Kutsunanimi _____

Man | Mies / Vrouw | Nainen *

*doorhalen wat niet van toepassing is | *poista toinen, jätä vain oikea vaihtoehto

Adres | Osoite _____

Postcode | Postinumero _____

Woonplaats | Asuinpaikka _____

E-mail _____

Telefoonnummer | Puhelinnumero _____

Datum | Päivämäärä _____

Aanmelding als lid 'Vereniging Nederland-Finland':
Uw aanmelding kunt u naar onderstaand postadres
sturen of per e-mail naar: info@vnf.nu.

Ilmoittautumisen Alankomaat-Suomi Yhdystyksen
jäseneksi voit lähettää postitse allaolevan osoitteeseen tai sähköpostitse osoitteeseen: info@vnf.nu

Secretariaat Vereniging Nederland-Finland

Karthuizerlaan 30

6042 NB Roermond

Voor vragen: 06-55 80 21 20, info@vnf.nu

Zo spoedig mogelijk na ontvangst van uw aanmelding sturen wij u een bevestiging met een nummer van Aviisi, de brochure 'Finland in Nederland' en de contributierekening. Nadat wij u als lid hebben ingeschreven ontvangt u automatisch het eerst volgende nummer van ons verenigingsmagazine 'Aviisi'. De contributie bedraagt per jaar (1 januari tot en met 31 december) voor VNF-leden € 27,-. Contributie bedraagt voor bedrijfsleden € 79,- (incl. weblogo).

De statuten van de vereniging kunt u op onze website (www.vnf.nu) onder 'De Vereniging' vinden. Met uw aanmelding accepteert u onze statuten. Heeft u geen internet dan sturen wij graag op uw verzoek een exemplaar toe.

Mahdolisimman pian ilmoittautumisenne jälkeen lähetämme teille postissa vahvistuksen ja liitteenä kappaleen Aviisi-lehtämme, esitteen 'Suomi Alankomaissa' sekä jäsenmaksulaskun. Kun olet ilmoittautunut jäseneksemme, saat heti seuraavaksi ilmestynyt yhdystyksen jäsenlehden 'Aviisin' numeron. Jäsenmaksu on vuodeksi (1. tammikuuta - 31. joulukuuta). Jäsen sekä samassa taloudessa asuva partneri ja alle 18 vuotiaat lapset 27,- euroa ja yritysjäsen 79,- euroa (sisältää weblogon).

Nettisivultamme www.vnf.nu alaotsikosta «Yhdists» löydät yhdystyksen säännöt. Ilmoittautuessasi jäseneksi samalla hyväksyt nämä säännöt. Huom. Säännöt ovat toistaiseksi vain hollanninkielellä (Statuten).

the
spliethoff group

TRANSFENNICA

WXB
Wijnne & Barends'

spliethoff

SEVENSTAR
YACHT TRANSPORT

BIGLIFT
World wide heavy lift
and project transportation

Radarweg 36
1042 AA Amsterdam
The Netherlands

P.O. Box 409
1000 AK Amsterdam
The Netherlands

Tel: +31 (0)20 4488 400
Fax: +31 (0)20 4488 500
E-mail: gogracht@spliethoff.com
Internet: www.spliethoff.com

Rokade Advies B.V.

Fiscalisten/Verolakimiehet
Juristen/Lakimiehet
Administrateurs/Kirjanpitäjät

Maaskade 159a
3071 NR Rotterdam

Phone: 010 – 265 19 90
Fax: 010 – 265 04 30

Website: www.rokade.org
Email: info@rokade.org

